

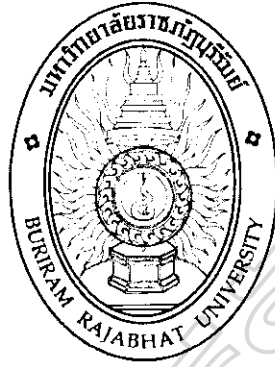
แนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ
กองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์
ของ
สาทิต ปิงรัมย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร

พฤศจิกายน 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

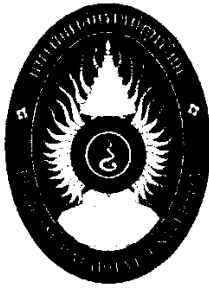
**GUIDELINES TO ENHANCE MANAGEMENT EFFECTIVENESS
OF VILLAGE FUNDS AT LAMPLAIMAT DISTRICT
BURIRAM PROVINCE**

Sathit Pingram

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
of Master of Economics Program in Political Economics and Governance**

November 2018

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสาทิศ ปิงรัมย์
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียา รักการศิลป์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จีวัฒนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

วันที่..... เดือนพ.ศ.....
22 พ.ย. 2561

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือนพ.ศ.....
22 พ.ย. 2561

บทคัดย่อ

สาทิศ ปิงรัมย์. 2561. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา ปาโนรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรียา รักการศิลป์ 109 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ และ 2) ศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการบริหารเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 340 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 7.56 - 52.01 มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านคุณธรรม ด้านความคุ้มค่า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความโปร่งใส ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานอย่างเข้าใจ และรักษาระเบียบกติกาพร้อมทั้งคณะกรรมการด้วย รองลงมาคือ ควรให้ประธานกองทุนตั้งข้อบังคับและกฎเกณฑ์ให้เด่นชัด และกองทุนหมู่บ้านต้องเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนในระดับอำเภอเป็นประจำทุกปี ตามลำดับ

คำสำคัญ: การเพิ่มประสิทธิภาพ, การบริหาร, กองทุนหมู่บ้าน

ABSTRACT

Sathit Pingram. 2018. Guidelines to Enhance Management Effectiveness of Village funds at Lamplaimat District Buriram Province. Master of Economics Program in Political Economics and Governance. Thesis Advisors: Associate Professor Dr. Preecha Panoram, Assistant Professor Dr. Suriya Rakkansil, 109 pages

The purposes of this research were 1) to enhance the management efficiency of village funds at Lamplaimat District, Buriram Province and 2) to study the guidelines and suggestions in the management for enhancing the management efficiency of village funds at Lamplaimat District, Buriram Province. The samples were 70 committee and 340 members of village funds at Lamplaimat Sub-district, Lamplaimat District, Buriram Province, determined by Taro Yamane sample size formula with the scope of errors at 0.05 and selected by the stratified random sampling method. The instrument used to collect the data was a questionnaire conducted by the researcher with three parts: checklist, five-rating scale, and open-ended question. Its discrimination was 7.56-52.01 and reliability was 0.96. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The findings were as follows:

1. The opinions of the committee and members of the village funds on the management efficiency of the village funds at Lamplaimat district, Buriram Province were overall at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at high level. The highest mean score was the law, followed by the virtue, the value, and the lowest mean score was transparency respectively.

2. The opinions and suggestions of the committee and members of the village funds on the management efficiency of the village funds at Lamplaimat district, Buriram Province mostly revealed that all members should cooperate with each other understandingly and follow the rules and regulations, the president of village funds should set the regulations and the rules clearly, the village funds had to participate in considering the community concretely, the annual training should be provided for committee of funds at the district level respectively.

Key words: Enhancing the efficiency, management, village funds.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียา รักการศิลป์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จีวัฒนา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวก ในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งสามท่าน คือ นางสาวนิธิกานต์ นะคะรัมย์ รองศาสตราจารย์สายใจ ทันการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิราพร ศิรินนท์ ที่กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ช่วยตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัวปิงรัมย์ ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนและช่วยเหลือในการ ดำเนินการวิจัยจนสำเร็จทุกขั้นตอน

ประโยชน์และคุณค่าจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณและ แสดงความกตัญญูแก่บุพการี และบูรพจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

สาทิศ ปิงรัมย์

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพประกอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	32
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน.....	40
2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน.....	47
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	59
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	77
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
5.3 สรุปผลการวิจัย.....	78
5.4 อภิปรายผล.....	81
5.5 ข้อเสนอแนะ.....	86
5.5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	86
5.5.2 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	87
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	94
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย.....	98
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	107
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เป็นสมาชิกและจำนวนตัวอย่างจำแนกตามตำบล.....	56
4.1 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	63
4.2 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	63
4.3 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน.....	64
4.4 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	64
4.5 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนก ตามรายได้ต่อเดือน	65
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงาน ของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน.....	66
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	67
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	68
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ.....	70
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ.....	71
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ.....	72
4.13 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคณะกรรมการและสมาชิก กองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์	73

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

3.1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย	54
--------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat
University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

แนวคิดในการพัฒนาประเทศไทยให้สามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลกท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วได้อย่างมั่นคง มีเกียรติศักดิ์ศรี สงบสุขและสันติกับนานาประเทศและเป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันนั้น จำเป็นต้องทบทวน คุณภาพเชิงพลวัตใหม่ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และวิถีการพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง บนพื้นฐานความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจและสังคมชนบทและสังคมในเมือง เพื่อให้เกิดความสมดุลพอดีระหว่าง ความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในชนบทที่เป็นฐานรากของสังคมและความสมดุลในประโยชน์ของการพัฒนาแก่ทุกภาคส่วนเศรษฐกิจและสังคม อย่างเป็นธรรมกับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจในเมืองและความร่วมมือ เป็นเครือข่ายพันธมิตรการพัฒนา กับประเทศต่าง ๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2549, หน้า 1 – 3)

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน นับเป็นนโยบายที่มีความสำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการศึกษา การสร้าง และการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2547, หน้า 1 – 2)

การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีการบริหารกองทุนโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิก จากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรคำนึงถึงจำนวนกรรมการชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีหน้าที่บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับดูแล

จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนเพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ออกระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก รับสมัครสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิกทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน ปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง พิจารณาการให้กู้ตามระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด ทำนิติกรรมสัญญาหรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2547, หน้า 3 - 10)

ในภาวะที่ประเทศประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ อันส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยทั่วไปทั้งในพื้นที่ชนบทและชุมชนในเมือง รัฐบาลจึงมีแนวความคิดเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศขึ้นมา โดยแนวความคิดดังกล่าวมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ลดรายจ่ายของประชาชนและมุ่งเน้นให้โอกาสแก่ภาคประชาชน โดยเฉพาะคนที่มีฐานะยากจนในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ในการนี้รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มี “นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” และจัดให้เป็นนโยบายเร่งด่วนในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นเครื่องมือในการกระจายโอกาสให้แก่คนที่มีฐานะยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงโอกาสที่ทำให้คนที่มีฐานะยากจนได้เข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยภูมิปัญญาของตนเอง ที่ผ่านมามีการพัฒนาที่มุ่งเน้นในเรื่องของรูปแบบมากขึ้นไป อันที่จริงแล้วการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ควรจัดให้ประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการจัดการปัญหาด้วยตัวเอง โดยหลักการกระจายอำนาจนี้ไม่ใช่การมุ่งเน้นในเรื่องรูปแบบ แต่เป็นการให้ความอิสระและการให้โอกาสประชาชนใช้ภูมิปัญญาบริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชนของตนเองจริง ๆ

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการกองทุนมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ตั้งแต่เริ่มเตรียมความพร้อมของกองทุน การบริหารเงินกองทุนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ที่สำคัญต้องบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านที่กำหนดเอาไว้ เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต
ของการศึกษาไว้ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร
ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามหลักการบริหารจัดการที่
ดี แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1.3.1.1 ด้านนิติธรรม (Rule of law)

1.3.1.2 ด้านคุณธรรม (Moral)

1.3.1.3 ด้านความโปร่งใส (Transparency)

1.3.1.4 ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)

1.3.1.5 ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility)

1.3.1.6 ด้านความคุ้มค่า (Definition)

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

1. ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิก
กองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,275
คน จากกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 199 กองทุน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน
และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
จำนวน 340 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดขอบเขต

ความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling)

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินงานการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ระหว่าง วันที่ 1 มิถุนายน 2560 – วันที่ 30 สิงหาคม 2560

ระยะที่ 2 เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีกลุ่มเป้าหมาย ที่มีแนวทางปฏิบัติงานได้ดี กลุ่มเป้าหมายได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 340 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling)

1.3.4 ขอบเขตด้านสถานที่

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

1.5 ประโยชน์ของการวิจัย

1.5.1 ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

1.5.2 สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของกองทุนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 แนวทางการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) หมายถึง ข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการพัฒนาการจัดการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกภายในกองทุนหมู่บ้านได้รับการปฏิบัติจากกรรมการอย่างชอบธรรมและได้มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่ความน่าเชื่อถือของกรรมการกองทุน

หมู่บ้านได้ และการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ดังนี้

1.6.1.1 ด้านนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ภายในกองทุนที่เป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจกันและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

1.6.1.2 ด้านคุณธรรม (Moral) หมายถึง การปฏิบัติตัวของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีความซื่อสัตย์ และจริงใจต่อสมาชิกทุกคน โดยต้องคิดเสมอว่ากรรมการคือ ผู้ที่เข้ามาบริหารจัดการเงินทุนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6.1.3 ด้านความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง ระบบและกลไกการบริหารจัดการกองทุนให้มีความโปร่งใส ตรงไปตรงมา มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดให้สมาชิกกองทุนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

1.6.1.4 ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การทำให้สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของกองทุน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การแสดงประชามติซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนได้

1.6.1.5 ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง คณะกรรมการกองทุนต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมให้มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

1.6.1.6 ด้านความคุ้มค่า (Definition) หมายถึง คณะกรรมการกองทุนมีการบริหารจัดการกองทุน โดยบริหารเงินทุนที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.6.2 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยมีจุดมุ่งหวังถึงผลสำเร็จหรือผลกำไรโดยกระบวนการที่ได้มาต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

1.6.3 กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนเงินทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนให้สมาชิกได้กู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพ บรรเทาความเดือดร้อนและยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท โดยให้ประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการ

1.6.4 คณะกรรมการกองทุน หมายถึง คณะกรรมการการบริหารจัดการกองทุนซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกกันเอง กองทุนละ 9 – 15 คน เพื่อบริหารเงินกองทุนภายในกองทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.6.5 สมาชิก หมายถึง สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ขัดต่อข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ
 - 2.2.1 ความหมายของการบริหาร
 - 2.2.2 กระบวนการบริหาร
 - 2.2.3 องค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดี
 - 2.2.4 ทฤษฎีการบริหาร
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.1 นโยบายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.2 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.4 คณะกรรมการและสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.5 การจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.6 ระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.3.7 การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้ประสบผลสำเร็จ
- 2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ

2.1.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพ ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

สมใจ ลักษณะ (2543, หน้า 7 – 8) ได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง เป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงาน โดยมีผลผลิตที่ได้รับเป็นตัวกำกับกับการแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินงานใด ๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ ซึ่งถ้าผลกำไรมีสูงกว่าต้นทุนเท่าใดยิ่งแสดงถึงประสิทธิภาพมากขึ้น ประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คนและเวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด ไม่มีการสูญเปล่าเกินความจำเป็น รวมถึงการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม สามารถนำไปสู่การบังเกิดได้เร็ว ตรงและมีคุณภาพ ประสิทธิภาพมี 2 ระดับ

1. ประสิทธิภาพของบุคคล
2. ประสิทธิภาพขององค์กร

ประสิทธิภาพของบุคคล หมายถึง การทำงานให้เสร็จโดยสูญเวลาและเสียพลังน้อยที่สุดค่านิยมการทำงานที่ยึดกับสังคมคือการทำงานได้เร็ว และได้งานดี

อุทัย เลาหวิเชียร (2543, หน้า 4 – 5) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) ในความหมายของเชิงวิชาการบริหาร ประสิทธิภาพ คือ การมีความสามารถ (Competence) หรือการเพิ่มผลผลิต (Productive) หรือการมีสมรรถภาพ (Capable)

สุวรรณ พินิตานนท์ (2546, หน้า 25) ได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องโดยใช้ปัจจัยการผลิต (Input) น้อยที่สุด และความสามารถในการผลิตให้ได้ผลผลิตที่ปรารถนา โดยใช้พลังงาน เวลา เงิน วัสดุ หรือปัจจัยการผลิตอื่น ๆ น้อยที่สุด ความสามารถที่จะทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ตามความปรารถนา โดยใช้เวลาและความพยายามเพียงเล็กน้อย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2548, หน้า 91 - 92) ได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) มีหลายความหมาย ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้พลังงาน วัสดุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ค่าที่ต่ำที่สุด
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลที่ออกมา (Output) เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำที่สุด

ลูเธอร์ กุลิก (Luther Gulick, 1970, p. 75 ; อ้างถึงใน อุทัย เลหาวิเชียร, 2543, หน้า 8) อธิบายว่า ในการบริหารรัฐกิจหรือธุรกิจ สิ่งที่ดีกว่าก็คือมีประสิทธิภาพ หมายถึง การให้งานที่รับผิดชอบบรรลุตามกำหนดและใช้แรงงานหรือวัสดุตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ความสามารถที่จะทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ตามความปรารถนา โดยใช้เวลาและความพยายามเพียงเล็กน้อย

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ

ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ การจัดการ และแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

ชนพรรณ ธานี (2549, หน้า 25) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้นในวิธีการปฏิบัติของราชการ ดังนี้

1. การออกแบบกระบวนการใหม่ เป็นการปรับปรุงงาน ซึ่งก็คือ การใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาประกอบการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะทำให้งานง่ายกว่า ดีกว่า และหลีกเลี่ยง การสูญเปล่าของทรัพยากร หลักทั่วไปในการปรับปรุงงาน

1.1 Eliminate ตัดทอนหรือยุบส่วนที่ไม่จำเป็นออก

1.2 Combine รวมส่วนที่เหลือหรือจำเป็นเข้าด้วยกัน

1.3 Rearrange เปลี่ยนแปลงหรือจัดใหม่

1.4 Simplify ปรับปรุงส่วนที่จำเป็นให้ง่ายหรือดีขึ้น

2. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร คือ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ซึ่งการจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยยึดหลักสมรรถนะ เช่น การสรรหา และเลือกสรรการฝึกอบรมและพัฒนาการบริหารผลงานหรือการประเมินผลการปฏิบัติงานและค่าตอบแทน สมรรถนะของข้าราชการพลเรือนประกอบด้วย สมรรถนะหลัก ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ จริยธรรม ความร่วมแรง ร่วมใจ และสมรรถนะกลุ่มงาน ได้แก่ การวางแผนและการจัดระบบงาน การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา ภาวะผู้นำ ศักยภาพเพื่อทำการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ การควบคุมตนเอง และการให้อำนาจผู้อื่น เป็นต้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552, หน้า 22) ได้ให้ความหมายคำว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ หมายถึง ในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามเมื่อมีงานที่จะต้องทำการถาวรต่อเนื่องกันไปก็มักจะมีการตั้งหน่วยงานรับผิดชอบขึ้นมารองรับในการดำเนินงานนั้น ๆ การจัดตั้งองค์การเพื่อดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีรูปแบบแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และลักษณะของ

กิจการเหล่านั้นซึ่งในงานต่าง ๆ ก็จะมีการจัดสรรจัดหาคนขึ้นมา หมายความว่า องค์กรทุกประเภทจะต้องมีองค์ประกอบด้านงาน ซึ่งได้แก่ ภารกิจที่จะต้องกระทำตามวัตถุประสงค์ของบริษัทให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การที่จะกระทำได้นั้นก็ต้องมีองค์ประกอบด้านคน ก็คือมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน ดังนั้นในการบริหารทรัพยากร 4M's ได้แก่

1. บุคลากร (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials)
4. การจัดการ (Management)

จึงถือได้ว่าบุคลากรได้รับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ทั้งนี้เพราะบุคลากรเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรบริหารอื่น ๆ ดังนั้นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องกระทำก็คือ

1. การวางแผน (Planning) เกี่ยวข้องกับการเลือกภารกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objectives) และการปฏิบัติการ (Action) และพยายามทำให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งต้องมีการตัดสินใจเลือกแผนในอนาคต
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างบทบาทของบุคคลเพื่อทำงานในองค์การ
3. การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) เกี่ยวข้องกับการบรรจุและรักษามูลค่าตำแหน่งหน้าที่ภายในโครงสร้างขององค์การ โดยการกำหนดความต้องการแรงงาน การสรรหา การคัดเลือกการบรรจุ การเลื่อนตำแหน่ง การประเมิน การวางแผนอาชีพ การกำหนดค่าตอบแทน
4. การชักนำ (Leading) หมายถึง การมีอิทธิพลต่อบุคคลเพื่อให้เขาทำประโยชน์กับองค์การและเป้าหมายของกลุ่มเป็นสิ่งที่ต้องทำเป็นหลักในการบริหารความคิดระหว่างบุคคล ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีประสิทธิผล ต้องเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพด้วย
5. การควบคุม (Controlling) คือการวัดและแก้ไขการทำงานส่วนบุคคลและองค์การ เพื่อจะทำให้มั่นใจว่าเหตุการณ์เป็นไปตามแผน การควบคุมนี้จะเกี่ยวข้องกับการวัดผล การกระทำเปรียบเทียบกับเป้าหมายและแผน

เฮนรี มินเบิร์ก (Henry Mintzberg, 1998, p. 49 ; อ้างถึงใน พสุ เคะชรินทร์, 2552, หน้า 18) ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ดีและแม่นยำเป็นปัจจัยแห่งการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ประกอบด้วย

1. Monitor role ได้แก่ หน้าที่ในการสรรหา และรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับองค์กร โดยเป็นตัวกลางระหว่างแหล่งภายนอกองค์กร กับภายในองค์กร เช่น การติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล

2. Disseminator role ได้แก่ การทำหน้าที่เป็นผู้แจกจ่ายข้อมูลให้กับพนักงาน ภายในองค์กรทั้งข้อมูลจากภายนอกและข้อมูลระหว่างพนักงานภายในองค์กรด้วยกันเอง

3. Spokesperson role ได้แก่ หน้าที่ในการเป็นตัวแทนขององค์กรต่อบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกองค์กร โดยทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของ องค์กรออกไปสู่ภายนอกองค์กร คือ ทำหน้าที่คล้ายประชาสัมพันธ์องค์กร

จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงานด้วยการปรับปรุงงานตัดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นออกการลดขั้นตอนการทำงานทำให้ การปฏิบัติงานง่ายขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ลดระยะเวลาทำงานด้วยการจัดทำแผนกระบวนการงานก็สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานได้เช่นกัน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

2.2.1 ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ซึ่งมีลักษณะที่สอดคล้องกัน ดังนี้

พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรีมณี (2545, หน้า 3) ได้ให้ความหมาย การบริหารว่า เป็นความหมายในการดำเนินงานหรือเป็นขบวนการใด ๆ ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจเอาไว้ โดยคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เป็นการดำเนินงานหรือเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นในองค์กร

สุชาติ ประชากุล (2546, หน้า 43) ได้ให้ความหมายของ การบริหาร หมายถึง การใช้คนและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามแผนที่วางไว้ หรือการจัดสรรการใช้กำลังคน กำลังเงิน กำลังวัสดุ และเวลาที่มีอยู่ให้ได้ผลมากที่สุด โดยเสีย ค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด หรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยปกติแล้วเกี่ยวข้องกับการใช้คน เงิน วัสดุ ให้สอดคล้องได้ส่วนดีอย่างดีที่สุด เพื่อผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2546, หน้า 27) ให้ความหมายการบริหารว่า เป็นการประสาน ความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ

ธงชัย วงษ์ชัยสุวรรณ (2550, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย การบริหาร ว่ามาจาก ภาษาอังกฤษว่า Administration มีความหมายใกล้เคียงกับว่าคำว่าจัดการ หรือ Management โดยทั่วไปมีแนวโน้มว่าจะใช้คำว่าบริหาร กับการดำเนินการในภาครัฐ และการจัดการสำหรับการดำเนินการในภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ และในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะใช้คำศัพท์ทั้ง 2 คำ ในลักษณะที่สามารถแทนกันได้

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547, หน้า 3) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดี มีองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการ การตัดสินใจกระบวนการดำเนิน โครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนั้น ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผล โครงการนั้น ๆ ด้วยหลักการมีส่วนร่วม คือ

- 1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
- 1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน
- 1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์

2. หลักความโปร่งใสและความสุจริต เป็นกลไกที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบกติกาและการดำเนินการที่เปิดเผยโดยสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสาร อย่างเสรีเป็นธรรมถูกต้อง และมีประสิทธิภาพโดยสามารถตรวจสอบการบริหารงานและติดตาม ผลได้

3. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ภาวะความรับผิดชอบต่อสาธารณะในเรื่องที่ เกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมหรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะโดยกำหนด กฎเกณฑ์เน้นการดำเนินงานเพื่อสนองความต้องการของกลุ่ม

4. หลักความคุ้มค่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) ได้แก่ กลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดการองค์กร การจัดสรรบุคลากรและมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าและ เหมาะสม

5. หลักนิติธรรม จะต้องมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair legal framework and predictability) คือ ควรมีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ใน สังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถให้ความยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ใน สังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถบังคับใช้ได้ ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจสามารถ คาดหวังและรู้ว่าอะไรจะเกิดผลอย่างไรสิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคงศรัทธาและความเชื่อมั่นของ สมาชิกในกลุ่ม

6. หลักคุณธรรม เป็นกลไกทางการเมืองที่มีความชอบธรรม (Political legitimacy) คือ เป็นหลักที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารที่มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับโดยรวมไม่ว่าจะ โดยการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็นที่ยอมรับว่ามีความสุจริต ความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารได้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, หน้า 21 - 23) ได้กล่าวถึงการบริหาร ไว้ว่า การดำเนินงาน หรือการจัดการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น

1. การบริหารนโยบาย (Policy)
2. การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority)
3. การบริหารจริยธรรม (Morality)
4. การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society)
5. การวางแผน
6. การจัดองค์การ
7. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing)
8. การอำนวยการ (Directing)
9. การประสานงาน (Coordinating)
10. การรายงาน (Reporting)
11. การงบประมาณ (Budgeting)

โดยการนำ “กระบวนการบริหาร” ที่เรียกว่า PAMS – POSBCORB แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในกาสรให้ความหมาย นอกจากนี้อาจให้ความหมายได้อีกว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงาน หรือการจัดการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น

1. การบริหารคน (Man)
2. การบริหารเงิน (Money)
3. การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material)
4. การบริการงานทั่วไป (Management)
5. การบริหารจริยธรรม (Morality)

ซึ่งเป็นการนำ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 5M แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมาย การให้ความหมายทั้ง 2 ตัวอย่างนี้ เป็นการนำหลักวิชาการ คือ “กระบวนการบริหาร” และ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” มาใช้เป็นแนวทางในการให้

ความหมาย ไม่เพียงพอก่อนนั้น ยังอาจนำหลักวิชาการอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายได้อีกเป็นต้นว่า 3M (ซึ่งประกอบด้วย Man Money Material) และ 5P (ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด ประสานงาน และประชาสัมพันธ์)

ศิริพร พงษ์ศรีโรจน์ (2550, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหาร เป็นศิลปะในการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ซึ่งทำหน้าที่บริหารในองค์กร โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนการจัดองค์กรการจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมกิจการ ให้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายขององค์กร ด้วยความประหยัดและมีประสิทธิภาพ

สมพงษ์ เกษมสิน (2550, หน้า 14) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administration resource) มาประกอบการบริหารตามกระบวนการบริหาร (Process of administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552, หน้า 44) ให้ความหมายการจัดการว่า การจัดการคือ กระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ในบรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหารคือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การชี้นำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งจากความหมายดังกล่าวมีคำสำคัญ 3 คำ คือ กระบวนการทรัพยากรการบริหาร และวัตถุประสงค์

สมคิด บางโม (2553, หน้า 11 – 12) มีความเห็นว่า การบริหาร คือ ศิลปะการใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ในองค์กร และนอกองค์กร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่า การบริหารมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. การบริหาร การจัดการ เป็นศิลปะในการใช้คนทำงาน
2. การบริหาร การจัดการต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงิน วัสดุ และอุปกรณ์
3. การบริหาร การจัดการ เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล

สมยศ นาวิการ (2553, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จ โดยใช้ผู้อื่น การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพด้วย การบริหารจะมีประสิทธิภาพเมื่อการบริหารบรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ การบริหารจะมีประสิทธิภาพถ้าทรัพยากรขององค์กรถูกใช้อย่างประหยัด

บรรยงค์ โตจินดา (2554, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานให้ได้ผลสำเร็จตามที่ต้องการ โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุณเจริญ (2556, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของ การบริหาร ว่าหมายถึง การทำงานให้สำเร็จ โดยการเตรียมล่วงหน้าไว้ก่อน ไม่ว่าจะเป็แผนการดำเนินงานและทรัพยากร

สนับสนุน ดังนั้น การบริหารจึงเป็นงานที่เกี่ยวกับคนและงาน โดยมีจุดมุ่งหมายคือความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

วิโรจน์ สารรัตตะ (2557, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารจัดการ คือ ศิลปะการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ให้นุคคลในองค์กรการทำงานให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการสร้างให้บุคคลภูมิใจในองค์กร

2.2.2 กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติการกิจให้สามารถดำเนินงาน ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ซึ่งมีนักบริหารและนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้หลายท่าน ดังนี้

สุพิน เกชาคุปต์ (2544, หน้า 12) ได้ให้ทัศนะว่า ผู้บริหารต้องมีหน้าที่ที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) คือ การคิดการล่วงหน้า
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของสายงาน ตำแหน่งงาน และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ
3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ การดูแลสั่งการให้งานเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การดูแลควบคุมและอำนวยความสะดวกให้ผู้ทำงาน สามารถทำงานได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ
5. การควบคุม (Controlling) คือ การควบคุมให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้

ศิริอร ชันธหัตต์ (2549, หน้า 53) ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการไว้ 7 ขั้นตอน เรียกว่า “POSDDCIR” คือ

1. การวางแผน คือ การกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ขององค์กร
2. การจัดองค์การ คือ การจัดหมวดหมู่ของงานในองค์กร

3. การบริหารงานบุคคล คือ การสรรหาบุคลากรเข้าสู่หน่วยงาน และเป็นกำลังสำคัญขององค์กร

4. การอำนวยการ คือ การสั่งการให้บุคลากรดำเนินการตามแผนงาน งานโครงการ และดุลยพินิจของผู้บริหาร

5. การควบคุม คือ เป็นการกำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

6. การนำนวัตกรรมมาใช้ (Innovation) เป็นการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย

7. การเป็นตัวแทนขององค์กร (Representation) เป็นการสนับสนุน และส่งเสริมให้องค์กรเด่นและดัง

ลูเธอร์ (Luther Gulick and Lyanall Urwick, 1973, p. 17 ; อ้างถึงใน ภาพร ชันชหัตต์, 2549, หน้า 47 – 50) กล่าวว่า การเป็นผู้บริหารที่ดีจะต้องทราบทั้งงานหรือภารกิจในการบริหารขององค์กร หลักการบริหาร หัวใจของหลักการบริหารก็คือ กระบวนการบริหาร ดังนั้น กระบวนการบริหารย่อมประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การวางแผนหรือกำหนดโครงการไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรในการบริหารงานใด ๆ ก็ตามผู้บริหารจะต้องรู้จักวางแผน เพราะการวางแผนเป็นหลักที่สำคัญขั้นมูลฐานของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า แผนงานเป็นหลักและเป็นรากฐานของการปฏิบัติงานทั้งปวง ถ้าปราศจากแผนงานแล้วเป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลดี การวางแผนในการบริหารงานนั้นอาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น หรือแผนระยะยาวก็ได้รูปแบบของแผนงานควรประกอบด้วยหัวข้อ วัตถุประสงค์ นโยบาย แนวปฏิบัติ และมาตรฐานของงานในการวางแผนนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า จะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) จะใช้เงินเท่าไร (How many) จะมอบหมายให้ใครทำ (Who) จะกระทำที่ไหน (Where) และจะกระทำเมื่อใด (When) นอกจากนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ ระบบของสังคม พฤติกรรมของบุคคล ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยึดถือของบุคคลในกลุ่มนั้น ๆ ด้วย

2. การจัดองค์กร หมายถึง การจัดองค์กรหรือหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์กรหรือของหน่วยงานเป็นหน่วยงานย่อย พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบ หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดช่วงการบังคับบัญชาไว้ด้วย ซึ่งตามปกติช่วงการบังคับบัญชาจะอยู่ระหว่าง 3 – 15 หน่วยงานย่อย การจัดองค์กรเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะถ้ามีการจัดองค์กรดีจะช่วยให้เกิดความราบรื่นในองค์การ

นั้นในการจัดองค์การอาจจะแสดงไว้ในรูปของแผนภูมิองค์กร เพื่อให้เกิดการสื่อสาร ความเข้าใจ ในองค์กรเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสาร

3. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการบริหารงานบุคคลซึ่งเป็น กระบวนการของการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาสู่หน่วยงาน มีการ ปรุมนิเทศและมอบหมายงานให้ทั้งบุคลากรใหม่และบุคลากรเก่า มีการบำรุงรักษา สนับสนุน การเลื่อนระดับและการเลื่อนตำแหน่ง มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีการพิจารณาความดี ความชอบ และดูแลเรื่องสวัสดิการ

4. การสั่งการ หมายถึง การสั่งการเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการบริหาร และเป็นบทบาทที่สำคัญของนักบริหาร เพราะการสั่งการและคำสั่งของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อ พฤติกรรมขององค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งอาจจะเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ก็ได้ การสั่งการเป็นการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการกำหนดให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงาน หรือดำเนินการ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือเป็นการตัดสินใจในการเลือกทางเดินขององค์กรก็ได้

ในการสั่งการนั้น ผู้บริหารอาจสั่งการได้ 2 วิธี คือ การสั่งด้วยลายลักษณ์ อักษรและการสั่งด้วยวาจา ในการสั่งการนั้นมีข้อที่ควรคำนึงถึง คือ

- 4.1 การสั่งการนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเพียงใด
- 4.2 ผู้บริหารมีข้อมูล ผลการวิจัยและความเห็นของนักวิชาการประกอบการ ตัดสินใจสั่งการเพียงใด
- 4.3 คำนึงถึงความสามารถของผู้รับคำสั่งด้วยหรือยัง
- 4.4 ปัจจัยเกื้อกูลและอุปสรรคในการปฏิบัติงานมีพร้อมและเพียงพอหรือไม่
- 4.5 เป็นคำสั่งที่ชัดเจน และเกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สั่งและผู้รับคำสั่งหรือไม่

5. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งที่ เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การประสานงานเป็น ขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้เทคนิคในการส่งเสริม ชักจูง ดักเตือน และช่วยเหลือให้ทุกหน่วยงานขององค์กร รับเอาหน้าที่ขององค์กรเป็นจุดหมายปลายทาง วัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นทิศทางและใช้มาตรฐานการปฏิบัติเป็นทางเสื่อสำหรับบังคับตนเอง และรวมระบบย่อยให้เป็นระบบใหญ่ที่เข้มแข็ง ดังนั้น การประสานงานจึงเป็นการจัดให้คนใน องค์กรทำงานให้เป็นระบบสัมพันธ์และสอดคล้องกัน โดยยึดถือหน้าที่ วัตถุประสงค์ และ มาตรฐานการปฏิบัติขององค์กรเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรเป็นปึกแผ่นและก้าวหน้าอยู่เสมอ

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ขององค์การในการบริหารงานนั้นผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามกระบวนการบริหารเริ่มจากการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงานต่อจากนั้นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องติดตามผลว่าสิ่งที่ได้สั่งการหรือมอบหมายงานให้แก่ผู้ร่วมงานนั้น ผลการปฏิบัติงานบรรลุหน้าหรือไม่เพียงใด มีอุปสรรคและข้อข้องประการใด ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการประเมินผลงานขององค์การและประเมินผลการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงานด้วย และจะได้เป็นข้อมูลในการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชา และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

7. การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การบริหารงบประมาณในการบริหารนั้น ผู้บริหารมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ มีภารกิจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก ได้แก่ การจัดทำงบประมาณซึ่งเป็นการวางแผนล่วงหน้าในการขอเงินเพื่อจัดซื้อหรือจัดจ้างหรือใช้จ่าย และขั้นตอนที่สอง ได้แก่ การดำเนินการใช้เงินเพื่อจัดซื้อหรือจ้างตามงบประมาณที่ได้รับนั้น

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 2002, p. 20 – 21 ; อ้างถึงใน สมเดช มุงเมือง, 2549, หน้า 3 - 4) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. การวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การจัดองค์การ พิจารณาว่ามีงานอะไรที่ต้องทำ การกำหนดตัวบุคคลที่จะต้องทำจัดกลุ่มงาน บุคคลใดต้องขึ้นตรงกับสายงานใด และระดับการตัดสินใจ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จของงาน

3. การนำ เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลทำงานหนักให้สำเร็จตามหน้าที่ ประกอบด้วย การจูงใจ การอำนวยความสะดวก การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผลสูงสุด การรักษาความสัมพันธ์ที่ดี และการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชา การส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมหรือหาแนวคิด และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิผล หน้าที่การนำของผู้บริหารจึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมองค์การ โดยตรง

4. การควบคุม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสิ่งต่าง ๆ ดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ผู้บริหารมีหน้าที่ต้องกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และแก้ไขปรับปรุงเมื่อไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552, หน้า 11) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเป็นการตอบแทน และรักษาซึ่งสภาพแวดล้อมของบุคคลร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือหมายถึง กระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กร (Organizing)
3. การชักนำ (Leading)
4. การควบคุม (Controlling) มนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การเงิน

ทรัพยากรข้อมูลขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

สมคิด บางโม (2553, หน้า 138) ให้ความหมายของกระบวนการบริหาร หมายถึง วิธีการที่หน่วยงานสั่งการและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย การดำเนินงานที่คิดว่าจะเป็นการทำให้คนอื่นทำงานนั้นให้สำเร็จ ดังนั้น หน้าที่ของศูนย์บริหารก็คือ การดำเนินงานตามขั้นตอนของการบริหารนั่นเอง โดยมีหน้าที่หลักที่สำคัญ คือ

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดเป้าหมายว่าต้องการให้อะไรเกิดขึ้นที่ไหนเมื่อไร โดยใคร และด้วยวิธีการอย่างไร
2. การจัดองค์กร (Organizing) คือ การแบ่งงานกันทำ การจัดสายการบังคับบัญชาและการคัดเลือกหรือสรรหาบุคลากรให้มาปฏิบัติหน้าที่ตามแผน
3. การบังคับบัญชา (Commanding) คือ การบังคับบัญชาสั่งการให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ แต่กระทำหน้าที่ของบุคลากรตามการสั่งการของผู้บังคับบัญชาอาจมีปัญหาขัดแย้งกันหรือไม่สัมพันธ์กัน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การจัดระเบียบการทำงานและการติดต่อกันเพื่อให้งาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำให้งานซับซ้อนขัดแย้งกัน หรือเลื่อมล้ำกัน และดำเนินไปอย่างราบรื่น
5. การควบคุม (Controlling) คือ การกำกับดูแลการบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าการทำงานเป็นไปตามแผนหรือเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายของแผนมากน้อยเพียงใดเป็นเพราะเหตุใด ซึ่งอาจมีความจำเป็นต้องมีการปรับแผน หรือการวางแผนใหม่ (Replanning) และเมื่อมีการปรับแผน คือ การวางแผนใหม่และอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับองค์กรใหม่ (Reorganizing) เป็นวงจรอย่างนี้เรื่อย ๆ

สมยศ นาวิการ (2553, หน้า 16) การพิจารณาการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ นั้น พิจารณาได้จากหน้าที่ในการจัดการ (Management functions) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม ดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนดวิธีทางที่ปฏิบัติไว้เป็นการล่วงหน้า (Predetermine a course of actions) จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามต้องการ การวางแผนประกอบด้วย กระบวนการนึกคิด (Conceptual thinking) ที่สมบูรณ์และเป็นสาระถูกต้อง (Objective) พัฒนากลยุทธ์ (Strategies) จัดทำแผนงาน (Programs) จัดสรรงบประมาณการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ (Budget) กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ (Procedures) และแนวนโยบาย (Policies) ที่ดีที่สุดสำหรับองค์การของตน ภายหลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์และคาดการณ์ (Forecast) สภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างระมัดระวัง และรอบคอบที่สุดแล้ว เป้าหมายสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่วางแผนนี้ก็ คือ จะต้องตัดสินใจเลือก และรู้จักทำแผนต่าง ๆ ให้ได้แผนงานที่ดีที่สุด และเหมาะสมกับกำลังความสามารถขององค์การ ที่จะป็นหนทางให้องค์การสามารถหาประโยชน์จากการทำงาน ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่ได้คาดการณ์ไว้แล้ว

2. การจัดองค์การ หมายถึง ภาวะในการกำหนดจัดเตรียมความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดองค์การเกี่ยวข้องกับการบริหารสิ่งของและทรัพยากรต่าง ๆ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ทำกำหนดจะแบ่งสรรกัน ไปทำ ระบุขอบเขตตำแหน่งงานต่าง ๆ และพิจารณาให้ทราบถึงรายละเอียดของความยากง่ายของงานแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้สามารถทราบถึงคุณสมบัติของคนที่ต้องการได้

3. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การจัดคนเข้าทำงานตามความรู้ ความสามารถ และความชำนาญงาน หรือให้เหมาะสมกับงานขององค์การ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผน และมีประสิทธิภาพ

4. การสั่งการ หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้การกระทำต่าง ๆ ของทุกฝ่ายในองค์การเป็นไปในทางที่จะส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การสั่งการประกอบด้วย การพยายามให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงาน และเสริมต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ การมอบหมายงาน และกระตุ้นให้ทุกคนทำงาน การประสานงานของทุกฝ่ายให้เข้ากันได้ ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนและกลุ่มคน เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้งานของทุกฝ่ายสอดคล้องและเสริมกัน ในอันที่จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์เดียวกันได้

5. การควบคุม หมายถึง การบังคับหรือกำกับให้การทำงานต่าง ๆ เป็นไปตามแผนกระบวนการ และวิธีการควบคุม ภายใต้อการควบคุมที่จัดขึ้น คือ การวัดผลงานที่ทำไปด้วยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ทราบถึงข้อแตกต่างที่ผิดไปจากแผน และสามารถดำเนินการแก้ไขให้เข้าสู่ทิศทางที่ถูกต้องได้ เนื่องจากงานที่ทำทุกอย่างจะต้องอาศัยคนเป็นผู้ทำ

การควบคุม จึงมีจุดสนใจที่การควบคุมให้ปฏิบัติงานเป็นผลดีเสมอ การรู้จักใช้ระบบการตอบแทน และลงโทษ จึงเป็นศิลปะสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนจำต้องเข้าใจ

กล่าวโดยสรุปแล้ว กระบวนการบริหาร เป็นหน้าที่ของการจัดการซึ่งมีความสำคัญ ที่ทำให้วัตถุประสงค์ของการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบความสำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

2.2.3 องค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดี

ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ (2553, หน้า 18) กล่าวถึงการบริหารจัดการภาครัฐและ เอกชนที่ดี ควรจะต้องที่ลักษณะและเงื่อนไข ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public participation) เป็นกลไกของ กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะ เป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจาก ประชาชนโดยชอบธรรมหรือการมีรูปแบบการปกครองและบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้รวมถึงการให้เสรีภาพแก่ สื่อมวลชน และให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์
2. ความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and transparency) เป็นกลไกที่มีความ สุจริตและโปร่งใสซึ่งรวมถึงการมีระบบกติกาและการดำเนินการที่เปิดเผย โดยประชาชนสามารถ เข้าถึง และได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะประชาชนสามารถ ตรวจสอบการบริหารงานและติดตามผลได้
3. พันธะความรับผิดชอบต่องังคม (Responsiveness and accountability) เป็น กลไกที่มีความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์การหรือ การกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นด้านการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม อย่างเป็นธรรม รวมถึงการมี Bureaucratic accountability และ Political accountability ซึ่งจะมี ความหมายที่มากกว่าการมีความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ให้ การสนับสนุนทางการเมือง แต่จะครอบคลุมถึงพันธะความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชนสังคม โดยรวม
4. กลไกทางการเมืองที่ชอบธรรม (Political legitimacy) เป็นกลไกที่มี องค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาล หรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับ ของคนในสังคมโดยรวมไม่ว่าจะ โดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการ ยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะ บริหารประเทศได้

5. กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถใช้บังคับได้ คนในสังคมทุกส่วนเข้าใจสามารถคาดหวังและรู้ว่าเกิดผลอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ศรัทธาและความเชื่อมั่นของประชาชน

6. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและให้บริการสาธารณะที่ให้ผลลัพธ์อย่างคุ้มค่า

ธวัชชัย ใจสุข (2549, หน้า 40) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของการบริหารจัดการที่ดี ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง การใช้กฎหมายต่าง ๆ อย่างเที่ยงธรรม สามารถบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนได้เสมอกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม (Moral) เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรณกรค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ กล่าวคือคนในองค์กรต้องมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และสำนึกในความดีงามที่จะทำงานโดยถูกต้องและสุจริต

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจนกล่าวคือ ไม่ว่าจะทำการใด ๆ ในการบริหารจัดการองค์กร ก็ต้องมีเหตุผล โปร่งใสในวิธีการ และสามารถตรวจสอบได้ ใ้ องค์กรหรือหน่วยงานเพื่อตรวจสอบการทำงาน โดยพร้อมถูกตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) กล่าวคือ ประชาชนและบุคลากรในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมุ่งผลแห่งความสำเร็จร่วมกัน เมื่อทำงาน โดยอาศัย

หลักการบริหารจัดการที่ดีแล้วต้องมีความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม และความเป็นธรรม จึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จผล

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน กล่าวคือ ต้องมีการรับผิดชอบในการกระทำของตนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนของงานหรือองค์กรและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่าง เกร่งกรี้ดเพื่อบรรลุผลของงานและองค์กร

6. หลักความคุ้มค่า (Definition) เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยธรมรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน โดยต้องถือประโยชน์สูงสุดแห่งองค์กรเป็นที่ตั้งในการ บริหารและขับเคลื่อนองค์กร ไปให้สู่ความสำเร็จ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 15 – 19) ได้กล่าวถึงระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญ ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักความรับผิดชอบ
5. หลักความมีส่วนร่วม
6. หลักความคุ้มค่า

แต่ละหลักสามารถจำแนกใช้ในการบริหารเป็น 3 ระดับคือ ระดับประเทศ ระดับ ภาครัฐ และระดับองค์กร ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ องค์กรที่มีการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐและระดับประเทศ ต่อไป ในทางกลับกัน การกำหนดบทบาทของภาครัฐ ภาครัฐกิจเอกชน และภาคประชาชนใน ระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กร ด้วย ในที่นี้จะเสนอแนวทางปฏิบัติงานหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีทั้ง 6 ประการ ระดับองค์กรดังต่อไปนี้

1. **หลักนิติธรรม** ความหมายของนิติธรรม ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กร เป็นข้อตกลงร่วมกัน และการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กรเป็นข้อตกลงร่วมกัน และการบังคับใช้กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่าย ในองค์กร กฎและข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้าง ภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมนั้นด้วย

แนวทางในการประยุกต์ใช้นิติธรรมในองค์กร

1. ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กรเรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิเสรีภาพ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร รวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วมในการบริหาร แบบประชาธิปไตย

2. พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและพัฒนาการผลิตบุคลากรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ตัวชี้วัดหลักคุณธรรม

1. กฎ ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและ ลงโทษคนไม่ดีแลมีการปรับปรุงกฎข้อบังคับ และระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงก็จะเป็น ตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่ง

2. องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็น ธรรม มีความประพฤติสุจริตปราศจากการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ขนาดองค์กร อัตรากำลังคน และ งบประมาณลดลง

3. สภาพสังคมในองค์กร

3.1 มีข้อร้องเรียน คดีความ และการฟ้องร้อง รวมทั้งสถิติการทำผิดกฎต่าง ๆ ลดลง

3.2 คนในองค์กรตระหนักในสิทธิหน้าที่ เสรีภาพของตนเอง รู้และเข้าใจ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมีส่วนร่วมและประชาธิปไตยในการแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ

2. **หลักคุณธรรม** หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย ประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่

สัจจะ การรักษาความลับ

ทมะ การรู้จักข่มใจตนเอง

ขันติ การอดทน อดกลั้น และการอดออม

จากะ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต

พระบรมราชาโฆวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบรอบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ความว่า “เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน” เช่น ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญ ยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน การจัดระบบงานตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อสังคม และประชาชน

แนวทางการดำเนินการตามหลักคุณธรรม

1. สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชนในและนอกระบบการศึกษาของชาติอย่างจริงจัง
2. รมรงค์ใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวาง จริงจัง โดยเริ่มจากผู้บังคับบัญชา
3. รมรงค์ให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแกโดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า รวมถึงการยอมรับ เชิดชูให้เกียรติ และการให้ Incentives ในรูปแบบต่าง ๆ
4. องค์กรระดับต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ
5. ทุกหน่วยงานภาครัฐควรมีหลักจริยธรรมของตนเองหรือจริยธรรมแต่ละสาขาวิชาชีพอย่างเปิดเผย

ตัวชี้วัดหลักคุณธรรม

1. การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง
2. คุณภาพชีวิตของคนในองค์กรมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. องค์กรมีเสถียรภาพอยู่กันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบ

3. **หลักความโปร่งใส** ความหมายของ “ความโปร่งใส” คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสดูตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอน วิธีการทำงานที่จะติดต่อกัน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน บริหารเงิน บริหารคน และมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

แนวทางในการสร้างความโปร่งใสในองค์กร

1. สํารวจความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่
ต้องการจากบุคลากร
2. บุคลากรตระหนักในความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ปกครอง พ.ศ. 2539
3. ปรับปรุงระบบเอกสาร ระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้
งานและการสืบค้นตรวจสอบของประชาชน
4. จัดทำเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่าย สะดวก
ต่อการติดต่อกันของหน่วยงานและประชาชน
5. มีระบบประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร
6. สร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของ
ประชาชน

ตัวชี้วัดหลักความ โปร่งใส

1. สํารวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ
 2. จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน การถูกสอบสวนลดลง
 3. เกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ
 4. องค์กรมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ
4. **หลักความรับผิดชอบ** ความรับผิดชอบหมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงาน
อย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามกฎ ระเบียบขององค์กร ปฏิบัติงานอย่างมี
จิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและ
ส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย
ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และ
พร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

แนวทางในการดำเนินการตามหลักความรับผิดชอบ

1. ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วย
การยกย่องและส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี
2. สร้างความรับผิดชอบของตนเองโดยใช้การมีส่วนร่วมมีระบบตรวจสอบ
และการประเมินผลที่น่าเชื่อถือได้

3. ส่งเสริมผู้มีความสามารถโดยการให้รางวัลและลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งการจูงใจด้วยค่าตอบแทนและอื่น ๆ

ตัวชี้วัดหลักความรับผิดชอบ

1. ได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
2. ผลปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานและจำนวนการเรียกร้องหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

5. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลในองค์กรทุกระดับเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงานหรือการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กร ได้ร่วมรับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเอง ได้ร่วมตัดสินใจ

แนวทางการสร้างความมีส่วนร่วม

1. องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน พร้อมทั้งออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนากลไก ระบบการทำงาน และการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
2. กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างตรงตามความต้องการ
3. รณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรและประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม
4. จัดทำคู่มือชี้แนะแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน/โครงการต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างพอเพียงสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้เกี่ยวข้องและประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนได้ทราบพร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดเห็นที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น ๆ
6. สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

ตัวชี้วัดหลักความมีส่วนร่วม

1. ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ
2. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ

3. จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือเสนอข้อคิดเห็นจากบุคลากร/ผู้เกี่ยวข้อง/ประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพการมีส่วนร่วม

6. **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

แนวทางการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่า

1. ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต้องให้ความสำคัญ
2. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียวเพื่อให้สะดวกและรวดเร็ว

3. ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา และบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

4. กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายให้ชัดเจน

5. สร้างระบบความคุ้มค่าและรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับเพื่อการตรวจสอบ

6. นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน

7. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า

8. รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร

9. ให้ความสำคัญกับระบบติดตามประเมินผลและควรประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ

10. ใช้ระบบประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ

11. จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน

12. ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า

13. ให้รางวัลหน่วยงาน/กลุ่ม/บุคลากรที่ดำเนินการในวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่าที่สุด

ตัวชี้วัดหลักความคุ้มค่า

1. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

2. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

2.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ (2553, หน้า 45 – 46) กล่าวถึงการบริหารจัดการภาครัฐและเอกชนที่ดี ควรจะต้องมีลักษณะและเงื่อนไข ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public participation) เป็นกลไกของกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยชอบธรรมหรือการมีรูปแบบการปกครองและบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน และให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

2. ความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and transparency) เป็นกลไกที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบกติกาและการดำเนินการที่เปิดเผย โดยประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานและติดตามผลได้

3. พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsiveness and accountability) เป็นกลไกที่มีความรับผิดชอบต่อบทบาทภาระหน้าที่ต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กรหรือกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นด้านการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม รวมถึงการมี Bureaucratic accountability และ Political accountability ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าการมีความรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชา หรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ทำให้การสนับสนุนทางการเมือง แต่จะครอบคลุมถึงพันธะความรับผิดชอบต่อประชาชนสังคมโดยรวม

4. กลไกทางการเมืองที่ชอบธรรม (Political legitimacy) เป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาล หรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้

5. กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถบังคับใช้ได้ คนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถคาดหวังและรู้ว่า จะเกิดผลอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

6. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการควบคุมการ

ใช้ทรัพยากรสาธารณสุขต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและให้บริการสาธารณสุขที่ ให้ผลลัพธ์อย่างคุ้มค่า

สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญ ซึ่งเป็นเป้าหมายอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การที่มีระบอบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย การที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การให้บริการสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และการมีรัฐบาลที่ทำงานด้วยความสุจริต โปร่งใส

2.2.4 ทฤษฎีการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2542, หน้า 7) กล่าวว่า การบริหารในอดีตเน้นปัจจัยนำเข้า (เงิน คน วัสดุ และครุภัณฑ์) เน้นการทำงานตามกฎระเบียบและความถูกต้องตามกฎหมายและมาตรฐาน แต่การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จะเน้นที่ผลลัพธ์ (Outcomes) ของงาน โดยจะให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ของ โครงการ/งานเป้าหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดตัวชี้วัดผลการทำงานหลัก (Key Performance Indicator : KPI) ได้อย่างชัดเจน ปัจจัยที่ทำให้การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ประสบความสำเร็จคือการมีระบบข้อมูลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์คือการจัดหาและบริหารทรัพยากรอย่างประหยัด (Economy) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) ให้ได้ผลลัพธ์ที่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ (Effectiveness) การบริหารทรัพยากรอย่างประหยัด (Economy) หมายถึงการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดในการผลิตโดยใช้ปัจจัยนำเข้าซึ่งได้แก่ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตราคาต่ำสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สิ่งนี้ถือเป็นหลักสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีการไม่ประหยัดอาจเกิดจากการมีคนทำงานมากกว่าปริมาณหรือใช้เครื่องมือที่มีราคาแพงหรือคุณภาพสูงเกินความจำเป็นการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตในระดับสูงกว่าปัจจัยนำเข้าความมีประสิทธิภาพสามารถวัดได้โดยการนำปัจจัยนำเข้าจริงหารด้วยผลผลิตจริงค่าที่ได้้น้อยเท่าใดยิ่งแสดงว่ามีผลผลิตเพิ่มมากขึ้นกว่า การเพิ่มขึ้นของปัจจัยนำเข้าซึ่งหมายถึงองค์การนี้มีประสิทธิภาพสัดส่วนตัวนี้สามารถทำให้ดีขึ้นได้โดยการปรับปรุงระบบการผลิตคือการทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในขณะที่ปัจจัยนำเข้าคงที่ หรือโดยการประหยัดคือการรักษาระดับผลผลิตให้คงที่แต่จะลดปัจจัยนำเข้าลงการบริหารทรัพยากรให้ได้ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ของโครงการหมายถึงระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของโครงการนั้น ๆ ว่า ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงไรควมมีประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ผลสัมฤทธิ์ (Results) ในที่นี้หมายถึงผลรวมของผลผลิตและผลลัพธ์ลักษณะขององค์การที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ประกอบด้วย

1. มีพันธกิจและวัตถุประสงค์ชัดเจนมีเป้าหมายเป็นรูปธรรม

2. ผู้บริหารทุกระดับมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนสั้นกระชับไม่คลุมเครือมีผลมาจากพันธกิจขององค์กร

3. เป้าหมายสามารถวัดได้และเป็นรูปธรรมมีตัวชี้วัดติดตามเทียบเคียงผลได้กับองค์กรอื่น ๆ ได้

4. ใช้ผลสัมฤทธิ์ของงานในการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณและการช่วยเหลืออื่น ๆ

5. เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้งานที่องค์กรคาดหวังคืออะไร

6. มีการกระจายอำนาจตัดสินใจการบริหารเงินคนสู่ระดับล่าง

7. มีระบบสนับสนุนในเรื่องระเบียบการทำงานสถานที่อุปกรณ์สามารถตัดสินใจได้เร็วถูกต้อง

8. มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันก่อให้เกิดองค์กรเรียนรู้ให้ภัยคิดต่อประสานภายนอกและนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

9. เจ้าหน้าที่ที่มีขวัญกำลังใจดีผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ

สาคร สุขศรีวงศ์ (2550, หน้า 45) กล่าวถึง แนวคิดการจัดการสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. แนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์
2. แนวคิดการจัดการเชิงบริหาร
3. แนวคิดการจัดการเชิงพฤติกรรม
4. แนวคิดการจัดการเชิงปริมาณ
5. แนวคิดการจัดการร่วมสมัย

แนวคิดการจัดการแต่ละแนวคิดมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร แต่ละแนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้มีจุดมุ่งเน้นหรือวิธีในการจัดการเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายแตกต่างกันไป

แนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ มอนทนา และชาร์เนาว์ (Montana & Chamov, 2000 ; อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 46) ได้กล่าวถึง แนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ว่าเกิดขึ้นในยุคปฏิบัติอุตสาหกรรม จากความพยายามของนักวิทยาศาสตร์ และนักคิดในยุคนั้นที่ต้องการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของแรงงาน โดยอาศัยวิธีการที่ได้ศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์ โดยแนวคิดการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์มีการตั้งสมมติฐาน กำหนดตัวแปร ทดลองแล้วจึงวัดผลการทดลองตามกระบวนการซ้ำจนค้นพบวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น กระทั่งค้นพบวิธีที่ดีที่สุดในการทำงานผู้ค้นพบการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานจนได้รับชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ คือ เพรตเตอร์ริกเตอร์เลอร์ ผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดในการจัดการผลผลิตใน

การชนเหล็กของคนงานในโรงงานหลอมเหล็ก โดยค้นหาวิธีการที่ดีที่สุดในการชนเหล็ก เทย์เลอร์ จึงได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการจัดการ 4 ประการ คือ

1. ในการทำงานแต่ละงานให้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุดสำหรับงานนั้น
2. ให้จัดหมวดหมู่ในการทำงานให้เหมาะสม พร้อมแบ่งงาน และความรับผิดชอบระหว่างฝ่ายบริหาร และคนงานอย่างเหมาะสม
3. คัดเลือกคนงานที่เหมาะสมแล้วฝึกอบรม และพัฒนาตามวิธีการที่กำหนด
4. ให้ฝ่ายบริหารประสานงาน และทำความเข้าใจกับคนงานในเรื่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

แนวทางการจัดการเชิงบริหาร เกิดจากความพยายามของนักคิดและนักวิชาการที่คิดค้น กำหนดหลักการบริหารให้ชัดเจน ผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาแนวคิดการจัดการเชิงบริหาร คือฟาโยล์ (Fayol, 1949 ; อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 47) ได้แก่งกิจกรรมหลักในองค์กรธุรกิจ ได้แก่

1. เทคนิคและการผลิต (Technical and production)
2. การพาณิชย์ (Commercial)
3. การเงิน (Financial)
4. ความมั่นคงปลอดภัย (Security)
5. การบัญชี (Accounting)
6. การจัดการ (Management)

หน้าที่ทางการจัดการ ได้แก่

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กร (Organization)
3. การบังคับบัญชา (Commanding)
4. การประสานงาน (Coordinating)
5. การควบคุม (Control)

แนวคิดการจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกขององค์กร ความรู้สึกและความคาดหวังของคนงานตลอดจนเป้าหมายและแรงจูงใจในการทำงานของคนงาน เมโย (Mayo, 1933, p. 145 ; อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 48) เป็นการศึกษาที่มีอิทธิพลและวางรากฐานการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในเวลาต่อมา การศึกษามีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างในสถานที่ทำงานกับ

ผลผลิต โดยแบ่งคนงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental group) และกลุ่มควบคุม (Control group) จนได้ข้อสรุปว่า นอกจากปัจจัยการผลิตตามปกติซึ่งได้แก่ ค่าแรง แสงสว่าง และระยะเวลาการหยุดพักแล้วปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย ปัจจัยเหล่านั้นรวมถึงความรู้สึกของคนงานที่กำลังอยู่ในการทดลอง การแบ่งการทำงาน การสื่อสารระหว่างหัวหน้างาน ความสัมพันธ์ระหว่างคนงานด้วยกัน ตลอดจนความคาดหวัง เป้าหมาย และแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ รวมเรียกว่า ปัจจัยเชิงพฤติกรรม

แนวคิดการจัดการเชิงปริมาณ ฟาโยล์ (Fayol, 1949, p. 75 ; อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 50) กล่าวว่า เป็นการนำหลักคณิตศาสตร์ สถิติ ตลอดจนคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประมวลผลเพื่อช่วยในการบริหารจัดการต่อมาได้มีการพัฒนาวิธีการและระบบต่าง ๆ และเป็นระบบที่ใช้งานกันอยู่ทั่วไป เช่น ระบบสนับสนุนเพื่อการตัดสินใจ และระบบสนับสนุนเพื่อผู้บริหาร และการจัดการเชิงปริมาณสามารถแตกสาขาออกเป็นวิทยาศาสตร์การจัดการ (Management science) การจัดการดำเนินงาน (Operation management) และระบบสารสนเทศทางการจัดการ (Management information system)

แนวคิดทางการจัดการร่วมสมัย กล่าวถึง แนวคิดเรื่องระบบ (System approach) เป็นการมองว่าองค์กรทุกองค์การเป็นระบบขนาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย ระบบย่อยต่าง ๆ ภายในองค์กร อาทิ การวางแผน การบริหารทรัพยากรบุคคล การประเมินผล การจ่ายค่าตอบแทน การควบคุม ตลอดจนการเงิน และการผลิตที่มีผลกระทบซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารองค์กรจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการ และนำทฤษฎีการบริหารจัดการมาใช้ทั้งในด้านการตัดสินใจให้เหมาะสมกับงาน การเพิ่มผลผลิต การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการประสานงานให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้เริ่มมีการจัดตั้งขึ้นตามแนวนโยบายของรัฐบาลยุคของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนจึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้ง

เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้ออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547, หน้า 18 – 40)

2.3.1 นโยบายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

2.3.2 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.3.2.1 เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

2.3.2.2 ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและ

ภูมิปัญญาของตนเอง

2.3.2.3 เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

2.3.2.4 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและ

ประชาชน

2.3.2.5 กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน

2.3.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ 5 ข้อ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547, หน้า 3)

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. การส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและสังคมของประเทศในอนาคต

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.3.4 คณะกรรมการและสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย ตัวแทนของกลุ่มองค์กรประชาชน และประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน ซึ่ง ได้มาโดยวิธีให้ชาวบ้านเลือกกันเองในหมู่บ้านหรือชุมชน จำนวน 9 – 15 คน โครงสร้างกลไกการบริหารกองทุนหมู่บ้านแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ จนถึงระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการ อนุกรรมการแต่ละคณะ คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ สำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านรัฐบาลเป็นผู้กำหนด โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 สำหรับกองทุนหมู่บ้านแต่ละกองทุน ๆ ละจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ได้มาจากการคัดเลือกกันเอง โดยจัดเวทีประชาคมสมาชิกครัวเรือนละ 1 คน โดยให้มีจำนวนกรรมการชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองและต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบ ข้อ 17 ได้แก่ เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและชุมชนเมืองและต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบ ข้อ 17 ได้แก่ เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนามีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยืนยันในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนออกข้อบังคับกองทุนตามมติที่ประชุมสมาชิก

กรรมการกองทุนมีการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เภรัณยูภิกกองทุนและเลขานุการกองทุนและให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1.1 บริหารจัดการกองทุนรวมทั้งตรวจสอบกำกับดูแลจัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนเพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

1.2 ออกระเบียบข้อบังคับหลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

1.3 รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิกทั้งที่เป็นกลุ่มองค์กรชุมชนหรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 สํารวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.5 พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

1.6 ทำนิติกรรมสัญญาหรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

1.7 จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกันหรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอและจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำร้อง

1.8 จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรรดอกผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่ายในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุดเนื่องจากคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

จะเห็นว่าแม้จะเปิดโอกาสให้สมาชิกเลือกกันเองแต่การกำหนดคุณสมบัติและข้อห้ามของผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการกองทุนค่อนข้างเข้มงวดมีความสอดคล้องกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของสิทธิชายหญิง กล่าวคือคณะกรรมการกองทุน 15 คนมีสัดส่วนชายหญิงเท่าเทียมกันที่สำคัญยังเป็นการส่งเสริมคนดีให้คนดีได้มีโอกาสได้เข้าไปบริหารบ้านเมืองตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนในระดับหมู่บ้าน (ระดับกองทุน) คือ

คณะกรรมการกองทุนไม่ใช่คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) คณะกรรมการกองทุนดังกล่าวยังมีอำนาจหน้าที่ในการออกระเบียบข้อบังคับหลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนภายใต้ระเบียบของส่วกลางอย่างเคร่งครัด

2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และระบบสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอาจประกอบด้วยเงินหรือทรัพย์สินดังนี้คือ

2.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ (เงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรเพิ่มเติมให้กองทุนละ 1 ล้านบาท)

2.2 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน

2.3 เงินกู้ยืม

2.4 ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน

2.5 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

2.6 เงินค้ำหุ้น

2.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

2.8 เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ

ตามระเบียบที่กองทุนกำหนดสำหรับสมาชิกกองทุนประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับกองทุนการรับหรือการขาดจากสมาชิกภาพให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขวิธีการที่กองทุนกำหนดจากระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้จะเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นกองทุนที่มีลักษณะเปิดมากกว่าปิดกล่าวคือมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ในการแสวงหา/ระดมแหล่งทุนได้ทั้งจากภายนอกและภายในหมู่บ้านเช่นการถือหุ้นหรือเงินฝากสัจจะสะสมตามแนวทางของกลุ่มออมทรัพย์ฯ และสามารถพัฒนาแหล่งทุนให้ขยายวงกว้างได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือสมาชิกเป็นสำคัญ สมาชิกตามนัยนี้นอกจากบุคคลธรรมดาแล้วอาจเป็นกลุ่มหรือองค์กรชุมชนก็ได้ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547, หน้า 5) ผู้มีสิทธิขอกู้ คือ สมาชิกที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้นกลุ่มหรือองค์กรชุมชนไม่สามารถกู้ยืมได้โดยต้องยื่นคำขอกู้ตามขั้นตอนในระเบียบให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาการอนุมัติให้สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ไม่เกินสองหมื่นบาทถ้าเกินสองหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาทต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสมาชิกคณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนดและให้กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้หรือเบี้ยปรับเป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกโดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพเศรษฐกิจสังคมในหมู่บ้านเป็นหลักพร้อมทั้งปิดประกาศโดยเปิดเผยการชำระ

คินเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนมีกำหนดไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญาการเบิกจ่ายเงิน
กระทำโดยโอน/ส่งผ่านระหว่างธนาคารกับบัญชีผู้กู้ โดยตรงผู้กู้เพียงนำหลักฐานทางการเงินส่งให้
คณะกรรมการกองทุนเท่านั้นถ้าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์คณะกรรมการกองทุน
อาจยกเลิกเรียกคินเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยและดำเนินการให้ผู้กู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้ภายใน
สามสิบวันหลังจากยกเลิกสัญญาและห้ามสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่อีกภายในสองปี ระเบียบ
ดังกล่าวเมื่อนำไปเทียบกับกองทุนตามโครงการ กข.คจ. จะเห็นว่ามีความแตกต่างในสาระสำคัญคือ
ผู้กู้ตามโครงการ กข.คจ. ต้องเป็นครัวเรือนยากจนตามบัญชีที่ได้จัดลำดับไว้ให้ผู้กู้ได้ไม่จำกัดวงเงิน
แต่ชำระคินไม่เกิดห้าปีสามารถกู้ไปประกอบอาชีพได้ 5 ประเภท ได้แก่ เกษตรอุตสาหกรรม ช่าง
ค้าขาย และอื่น ๆ เท่านั้นโดยไม่มีดอกเบี้ยค่าปรับ หลักประกันแต่อย่างใดส่วนวิธีการเก็บรักษา
การเบิกจ่ายเงินกองทุนมีลักษณะคล้ายคลึงกันกล่าวคือ ให้ธนาคารอันเป็นสถาบันเงินทุนท้องถิ่น
เป็นผู้ให้บริหารและพยายามไม่ให้คณะกรรมการกองทุนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับได้สัมผัส
หรือมีโอกาสสัมผัสตัวเงินกองทุนน้อยที่สุดอันถือเป็นทั้งมาตรการป้องกันการทุจริตเบียดบังเอา
ผลประโยชน์จากกองทุนการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเงินการคลังและ
การบัญชีสากลของคณะกรรมการกองทุนสมาชิกผู้กู้รวมถึงผู้รับผิดชอบเกี่ยวข้องอีกด้วย
(สำนักงานบริหารกองทุนพัฒนาชุมชน, 2544, หน้า 15)

2.3.5 การจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย
หลักการสำคัญ 2 ประการ คือ ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนและ
ประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์
2. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดระเบียบ
ข้อบังคับเป็นแนวทางหลักการกว้าง ๆ เพื่อให้หมู่บ้านและชุมชนกำหนดรายละเอียดของระเบียบ
ข้อบังคับกับสภาพความเป็นจริงของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน
3. กรอบระเบียบข้อบังคับ ได้แก่
 - 3.1 ประเภท สัดส่วนและระยะเวลาการให้กู้
 - 3.2 การพิจารณาและอนุมัติเงินกู้
 - 3.3 เงื่อนไขการส่งเสริมการออม
 - 3.4 การคินเงินต้นและดอกเบี้ย
 - 3.5 อัตราดอกเบี้ย
 - 3.6 การสมทบกองทุน
 - 3.7 การจัดสรรกำไรกองทุน

3.8 การบัญชี

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องกำหนดระเบียบข้อบังคับภายใต้กรอบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของสมาชิก

การบัญชี

1. การบัญชีของกองทุนให้จัดทำตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
2. ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดทำรายงานงบการเงินส่งคณะกรรมการติดตามและสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดภายในเก้าสิบวันนับตั้งแต่สิ้นปีบัญชีทุกปีในรอบปี เพื่อตรวจสอบบัญชีตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การสมทบกองทุน

1. เพื่อสนับสนุนให้หมู่บ้าน / ชุมชนผสมผสานกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน หากกลุ่ม/องค์กรที่มีกองทุนชาวบ้านและมีความประสงค์จะรวมกองทุนกับกองทุนหมู่บ้านให้สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบสมทบกองทุนตามที่คณะกรรมการกำหนด
2. สำหรับกองทุนของรัฐให้หน่วยงานรับผิดชอบปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับเพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มองค์กรในหมู่บ้านสามารถรวบรวมกองทุนหมู่บ้านได้ตามความประสงค์
3. ในพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรบรรจุอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเกี่ยวกับการพิจารณากลับกรองของรัฐตามแผนงาน โครงการใหม่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับกองทุน

2.3.6 ระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ระบบติดตามตรวจสอบภายใน

1.1 ระบบการติดตาม / ตรวจสอบภายใน จัดให้มีกลไกเพื่อทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบ โดยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มและองค์กรที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น

1.2 การติดตามตรวจสอบมี 2 ลักษณะ คือ

1.2.1 ติดตามตรวจสอบหรือบริหารจัดการกองทุนและบัญชี

1.2.2 ติดตามตรวจสอบสมาชิกผู้สูงอายุ

1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องจัดประชุมสมาชิกเพื่อรายงานผลการติดตามตรวจสอบตามข้อ 1.2 ทุกเดือน

2. ระบบติดตามตรวจสอบภายนอก

2.1 ให้เป็นบทบาทของคณะกรรมการระดับจังหวัด และ/หรือคณะทำงานของคณะกรรมการจังหวัด

- 2.2 ประเด็นติดตามตรวจสอบ
- 2.2.1 การจัดองค์กรและแผนการดำเนินงานกิจกรรมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2.2.2 ความโปร่งใสในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
- 2.2.3 ปัญหาด้านวิชาการและการจัดการ
- 2.3 ให้เป็นบทบาทขององค์กรอิสระ ได้แก่ สถาบันการศึกษา และ/หรือ ภาคเอกชน และ/หรือองค์กรพัฒนาชุมชน
3. การประเมินผล
- 3.1 ให้เป็นบทบาทขององค์กรอิสระ ได้แก่ สถาบันการศึกษา และ/หรือ ภาคเอกชน และ/หรือองค์กรพัฒนาชุมชน
- 3.2 ประเด็นการประเมินผล
- 3.2.1 การใช้เงินตามวัตถุประสงค์
- 3.2.2 การบริหารจัดการ การจัดองค์กรหมู่บ้าน การจัดทำบัญชี การกระจายของผู้ใช้ประโยชน์จากกองทุนตามหลักเกณฑ์/เงื่อนไข
- 3.2.3 ผลการดำเนินการ
- 3.2.4 ผลวิเคราะห์
- 3.2.5 ข้อเสนอแนะ
4. การรายงาน การประเมินผลโดยรายงานให้คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด โดยให้รายงานทุก 6 เดือน และทุก 12 เดือน
- 2.3.7 การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้ประสบผลสำเร็จ การดำเนินงานนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้ประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ
1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสพการณ์ในการบริหารกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ เป็นต้น
 2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการสอดคล้องกัน

3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดินตามแนวทางให้หมู่บ้าน / ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดกองทุน

4. การติดตามประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

สำนักนายกรัฐมนตรี (2549, หน้า 56 – 72) ได้วางยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ดังนี้

1. ความเป็นมา

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ ทั้งที่เป็นทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความเข้มแข็งและเชื่อมโยงกันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ทั้งนี้ การเสริมสร้างทุนทางสังคมจะเป็นพื้นฐานหลัก โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชน และเป็นพลังของการพัฒนาประเทศ

ชุมชนเกิดจากการรวมตัวของผู้คนทั้งในชนบทและในเมือง ในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านอำเภอ จังหวัด ในอาชีพหนึ่งหรือในความสนใจร่วมกันของคนหลายอาชีพจากหลายแห่งหลายพื้นที่การรวมตัวกันดังกล่าวมีทั้งที่เป็นมูลนิธิ เป็นสหกรณ์ สมาคม หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียนรวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นชมรม มีกติกาหลักการและกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็งมาร่วมคิดร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายตาม ภูมิสังคม ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตบนฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา และวิถีวัฒนธรรมชุมชน ด้วยความรอบคอบและระมัดระวังมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น จึงเป็นการอันเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจากความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องเชื่อมโยงกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนเพิ่มพูนความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมระหว่างผู้คนทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ทั้งนี้ การรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของคนในชุมชนนอกจากจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ยากและสลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนที่มีความเป็นองค์รวมเกี่ยวพันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การปกครอง ซึ่งต้องอาศัยชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเสาหลักในการร่วมมือร่วมใจดำเนินการให้หลุดพ้นจากความยากจนตลอดไปแล้ว ยังช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาอนาคตของชุมชนได้อีกด้วย

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงความไม่สมดุลของกระบวนการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำระบบเศรษฐกิจยุคใหม่และการสื่อสารไร้พรมแดนเข้ามา ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ภาวะความเป็นเมืองมากขึ้น และพฤติกรรมกรบริโภคเลียนแบบโลกตะวันตก ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนทั้งสิ้น ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นภัยคุกคามหากชุมชนขาดความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขณะเดียวกันอาจเป็น โอกาสในการพัฒนาชุมชนขาดความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขณะเดียวกันอาจเป็น โอกาสในการพัฒนาของชุมชนได้เช่นกัน หากชุมชนสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากบริบทการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

เพื่อเสริมสร้างให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิถีปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่เข้มแข็ง จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน โดยที่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นองค์รวมมีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนด้วยทุนทางทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียง พึ่งพาตนเองได้ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกชุมชนบนพื้นฐานการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความสามัคคี มีการอนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมยั่งยืนนำไปสู่สถานะดินค่าน้ำชุ่ม ป่าไม้พืชพรรณสัตว์ป่าอุดมสมบูรณ์ และสิ่งแวดล้อมน่าอยู่ปลอดภัย อยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติและเกื้อกูลเกิดความสงบสุขร่มเย็น สามารถแก้ปัญหาความยากจนอย่างมีบูรณาการ มีภูมิคุ้มกันสามารถต้านรับและใช้ประโยชน์จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน และมีบทบาทที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศ

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายด้วย

กระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาเป็นแผนชุมชนเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนบนฐานของการพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในท้องถิ่น

2.1.2 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตบนฐานความเข้มแข็งของชุมชนและการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ลดรายจ่าย สร้างรายได้ และการแก้ปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

2.1.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศได้อย่างเกื้อกูลสามารถอนุรักษ์ ฟื้นฟู เข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมที่น่าอยู่สงบสุขและสมานฉันท์

2.2 เป้าหมาย

2.2.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ ให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการชุมชน มีความมั่นคงด้านอาหาร มีคุณภาพในการดำรงชีวิต ภายใต้ศักยภาพของฐานทรัพยากรและวิถีวัฒนธรรมที่ดำรงในชุมชน มีการบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และนำไปสู่การลดปัญหาความยากจน

2.2.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ ให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ

3. แนวทางการพัฒนา

3.1 การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัวเรียนรู้ร่วมคิดร่วมทดลองปฏิบัติจริง รวมทั้งการเสริมหนุนกลุ่มที่มีการรวมตัวอยู่แล้วให้เข้มแข็ง เน้นศักยภาพความพร้อมของชุมชน เชื่อมโยงกับการทำมาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่ระดับปัจเจกระดับครอบครัวจนถึงระดับชุมชนคำนึงถึงความพอประมาณและความพออยู่พอกินเป็นลำดับแรกก่อน ที่จะเชื่อมต่อกับชุมชนและสังคมภายนอก มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนมีเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดย

3.1.1 การส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในเชิงพื้นที่หรือประเด็นความสนใจ และเสริมหนุนชุมชนที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มต่าง ๆ อยู่แล้วให้มีขีดความสามารถในการพัฒนามากขึ้น โดยการเปิดพื้นที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อบุคคลสื่อการศึกษา สื่อท้องถิ่นและสื่อระดับชาติ รวมถึงการปรับปรุงกลไกทางกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรการการเงินการคลังเพื่อเอื้ออำนวยให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

3.1.2 การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร

โดย

1) พัฒนาระบบข้อมูลชุมชนให้เป็นระบบและปรับให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลศักยภาพชุมชนในประเด็นต่าง ๆ อาทิ สถานะของกลุ่มต่าง ๆ กิจกรรมของชุมชน ทูทางเศรษฐกิจ ทูทางทรัพยากรธรรมชาติ ทูภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์หรือผู้นำตามธรรมชาติในชุมชนการสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น โดยจัดทำเป็นแผนที่ทุนของชุมชนที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้สะดวกและนำไปใช้เป็นฐานในการจัดการทรัพยากรของชุมชนและกำหนดทางเลือกการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต

2) จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้กันในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกำหนดแนวทางและกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่ยึดหลักการพึ่งพาตนเองด้วย ศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยนำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุ ค้นหาทางออก นำไปทดลองปฏิบัติจริง มีเครือข่ายการศึกษาคุณงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการต่อยอดปรับใช้ประโยชน์ โดยใช้แหล่งทุนในชุมชน อาทิ ธนาคารประชาชน สหกรณ์เครดิตยูเนียน และกองทุนต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น พัฒนาความต้องการของชุมชนให้เป็นแผนชุมชนไปเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

3) ส่งเสริมให้กลุ่มปราชญ์ กลุ่มแกนนำและผู้รู้ ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในชุมชน โดยเชื่อมโยงความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่จริง ควบคู่กับการค้นหาผู้นำตามธรรมชาติรุ่นใหม่ที่เข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเพียร และมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เป็นพลังขับเคลื่อนและขยายผลกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนในวงกว้างและระยะยาว

4) สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้และการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความหลากหลายของทุนในชุมชน ควบคู่กับการฟื้นฟูความรู้พื้นบ้าน โดยสนับสนุนบทบาทนักวิจัยท้องถิ่นร่วมกับนักวิจัยของสถาบันการศึกษาในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เช่น การทำเกษตรผสมผสาน และการทำหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น โดยรวบรวมความรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เผยแพร่สู่ชุมชนและมีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สู่การพึ่งตนเองและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3.1.3 การสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยการส่งเสริมความมั่นคงของครอบครัว การจัดบริการทางสังคมในชุมชน การปลูกฝังค่านิยมที่

ดีงาม การสร้างระบบความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของชุมชนและระหว่างชุมชน อย่างเท่าเทียมด้วยบริบททางศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน และการให้ความคุ้มครองสิทธิชุมชน รวมถึงการเฝ้าระวังช่วยเหลือเยียวยาเมื่อชุมชนเผชิญกับภัยพิบัติต่าง ๆ โดย

1) เสริมสร้างครอบครัวให้มีความมั่นคง มีสัมพันธภาพที่ดี มีความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว โดยจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ใช้สื่อชุมชนและสื่อสาธารณะให้ข้อมูลข่าวสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เช่น ความรู้ด้านโภชนาการคำปรึกษาการใช้ชีวิตสมรสและการเป็นพ่อแม่ที่ดี วิธีการเข้ารับบริการจากรัฐ ราคาผลิตภัณฑ์การเกษตรช่องทางการตลาด ฯลฯ รวมถึงการสร้างค่านิยมครอบครัวอบอุ่นผ่านบทบาทชายหญิง การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถานศึกษา และสถาบันทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

2) เสริมสร้างโอกาสและสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์สาธิตของหน่วยงานรัฐ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ฯลฯ รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ชุมชนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกอย่างสม่ำเสมอด้วยสาระและเครื่องมือที่หลากหลายในราคาถูก เช่น การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รายการวิทยุโทรทัศน์ที่สร้างสรรค์ อินเทอร์เน็ตประจำชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ

3) เสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ทั้งการสร้างหลักประกันชีวิตสวัสดิการสังคม ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงด้านสุขภาพและที่อยู่อาศัย การคุ้มครองผู้บริโภค และความมั่นคงในสิทธิมนุษยชน โดย

(1) สนับสนุนการระดมทุนในชุมชนเพื่อการออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ การออมวันละบาท ฯลฯ เพื่อเป็นแหล่งทุนในการพัฒนาอาชีพและจัดสวัสดิการขั้นต้นของชุมชน ควบคู่กับการสร้างวินัยในการใช้จ่าย รวมไปถึงการส่งเสริมให้มีการออมสินทรัพย์อื่น ๆ ของคนในชุมชน เพื่อช่วยลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต เช่น การออมความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ป่า พืชผัก ผลไม้ และสัตว์ เป็นต้น

(2) สร้างประชาคมสุขภาพของชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยการทำเกษตรผสมผสานให้มีกินตลอดปี การใช้สมุนไพรและภูมิปัญญาท้องถิ่นทดแทนการใช้สารเคมีและเพื่อความปลอดภัยของอาหาร ควบคู่กับการเสริมสร้างให้ชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและ

เฝ้าระวังสุขภาพของชุมชนทั้งโรคอุบัติใหม่ โรคระบาดซ้ำ การมีสุขอนามัยที่ดีและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ปลอดภัย

(3) เตรียมความพร้อมและยกระดับการพัฒนาคุณภาพบริการให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแต่ละช่วงวัยและวิถีชีวิตในชุมชน เช่น การจัดศูนย์เด็กเล็กในชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเอื้อต่อการส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ การจัดการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน การดูแลสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชน การให้ความช่วยเหลือ เด็ก สตรี คนพิการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นต้น รวมทั้งการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาชุมชนน่าอยู่แบบองค์รวมที่มุ่งสู่ความสะอาด สงบ สะดวก ปลอดภัย และความมีระเบียบวินัย

(4) พัฒนาศักยภาพของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการจัดการความเสี่ยงของชุมชน เช่น ผลกระทบของการเปิดการค้าเสรีหรือการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐ อาชญากรรมข้ามชาติ ที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายคนโดยเสรีโดยเฉพาะประเด็นการค้ามนุษย์ ยาเสพติดและการฟอกเงิน ฯลฯ รวมไปถึงการเฝ้าระวังความเสี่ยงจากภัยพิบัติจากธรรมชาติ ความเสี่ยงจากราคาผลิตภัณฑ์การเกษตร ความเสี่ยงจากโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ โดยมีระบบการให้ความช่วยเหลืออย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพ

(5) เชื่อมโยงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถาบันทางศาสนาและสถานศึกษาในการสืบสานวัฒนธรรมจารีตประเพณีที่ดีงามของชุมชน การฟื้นฟูค่านิยมการทำงานร่วมกัน เช่น ประเพณีลงแขก สืบชะตาลำน้ำ เป็นต้น การปฏิบัติตามหลักธรรมและการทำนุบำรุงศาสนาการช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันท์เครือญาติโดยเฉพาะคนยากจน การเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการสร้างความเข้าใจและเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชนต่างชาติพันธุ์ณรงค์สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้คนในชุมชนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ รักและภาคภูมิใจในบ้านเกิด รวมทั้งสนับสนุนการเป็นอาสาสมัครชุมชน

3.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชนสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ที่มี การจัดสรรประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนและนำไปสู่การแก้ปัญหาค่าความยากจน

3.2.1 สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มรูปแบบต่าง ๆ เช่น สหกรณ์กลุ่ม ย้อมสีธรรมชาติกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ ฯลฯ พัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมการเกษตรหรือ กิจกรรมอื่น ๆ ที่หลากหลายมีการแปรรูปและการผลิตบนฐานทรัพยากรในชุมชนให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคภายในชุมชน และนำส่วนเกินไปแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน หรือเชื่อมโยง เครือข่ายสู่ตลาดภายนอกชุมชน โดยมีข้อตกลงและผลประโยชน์ที่ยอมรับร่วมกันอย่างเป็นธรรม

3.2.2 หนุนเสริมและส่งเสริมภาคการผลิตและบริการในการเคลื่อนย้าย เครื่องจักรหรือ กิจกรรมบางส่วนไปสร้างอาชีพและการจ้างงานในท้องถิ่นและพื้นที่ห่างไกล เพื่อ ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่เมืองหลวงและเมืองใหญ่ ทำให้ครอบครัวอบอุ่นอยู่พร้อมหน้าทุกวัย มี การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและมีแกนนำ/ผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องคำนึงถึง ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนควบคู่ไปด้วย

3.2.3 ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจบนหลักของความโปร่งใส ใช้ฐานทรัพยากรใน พื้นที่ อาทิ การสร้างโรงงานไบโอดีเซล เกษตรอินทรีย์ หัตถกรรม บริการสุขภาพและสปา ห้องเที่ยวเชิงนิเวศและล่องสแคว์ เป็นต้นและเชื่อมโยงการค้าการลงทุนระหว่างเศรษฐกิจชุมชนกับ วิสาหกิจขนาดกลางและหรือวิสาหกิจขนาดใหญ่สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงธุรกิจตลอดทั้งห่วง โซ่การผลิต โดยทบทวนกฎระเบียบ และกฎหมายให้เอื้อต่อการร่วมทุน และการให้มีระบบการ บริหารจัดการที่ดี

3.2.4 สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการ สร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง เช่น อาหารสุขภาพ หัตถกรรม บริการสุขภาพ บริการการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยรักษาคุณค่าเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง เมื่อนำภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปต่อยอดขยายผลในเชิงพาณิชย์

3.2.5 พัฒนาระบบการบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการสร้าง ผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิต สินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นพัฒนามาตรฐานสินค้า การสร้างตราสินค้า การจัดการเรื่องทรัพย์สิน ทางปัญญา และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งคนพิการที่ สอดคล้องกับความหลากหลายของอาชีพในชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

3.3 การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน

การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดย

3.3.1 สร้างความตระหนักของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิต รวมทั้งกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นให้ชุมชนที่มี ศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 สนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและปกป้อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการผลิตเพื่อการยังชีพของชุมชนอย่างเป็นธรรม อาทิ การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเพื่อความมั่นคงด้านอาหารและ เป็นสมุนไพรเพื่อรักษาโรค โดยไม่ส่งผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารจัดการป่า ชุมชนเป็นแหล่งอาหาร การจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง การบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณา การ การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมือง เช่น ขยะ น้ำเสีย เป็นต้น ตลอดจนโอกาสให้ได้รับ การชดเชยหากเกิดการทำลายทรัพยากรของชุมชนโดยกิจการอื่นนอกชุมชน

3.3.3 เสริมสร้างขีดความสามารถและองค์ความรู้ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นภาคีหลักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดการป่าและพื้นที่อนุรักษ์การจัดการลุ่มน้ำ การจัดการและฟื้นฟูป่าชายเลน การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีการใช้และแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน อย่างยุติธรรม

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

การปฏิบัติหน้าที่เป็นเรื่องการทำนิติกรรมเกี่ยวข้องกับสมาชิกและบุคคลภายนอกก็จะมี ผลผูกพันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น เรื่องนิติกรรม หนี้ การกู้ยืม การค้ำประกัน ฯลฯ เรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน คือ

1. การทำสัญญากู้ยืม หลักกฎหมายในเรื่องนี้ กฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 653 บังคับเพียงว่า การฟ้องร้องบังคับคดีเรียกเงินจากการกู้ยืมเงินกว่า 50 บาท ขึ้นไปอย่างน้อยต้องมีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้กู้ยืม (ลูกหนี้) จึงจะฟ้องคดี กันได้ แต่ในกรณีกองทุนหมู่บ้านควรใช้การทำสัญญาที่เป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญา ทั้งผู้ให้กู้ และผู้กู้ทั้งสองฝ่ายจึงจะหนักแน่นกว่าที่กฎหมายบังคับไว้ และควรจะมีคู่สมรส (ถ้ามี) ลงชื่อให้ ความยินยอมในสัญญาด้วย เพราะหากลูกหนี้ผิดนัดและถูกทวงถาม คู่สมรสจะได้ปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่รู้

เห็น รวมทั้งจะไม่มีปัญหาเมื่อเจ้าหน้าที่กองทุนยึดทรัพย์ในชั้นบังคับคดีและในชั้นสุดท้าย สิ่งสำคัญ ต้องมีพยานลงชื่อในฐานะผู้ร่วมรู้เห็นเหตุการณ์ด้วย

2. การทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้ ในเรื่องนี้ตามระเบียบ (กทบ.) ข้อ 33 ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อมีการกู้ยืมกันระหว่างกองทุนกับสมาชิกแล้ว กองทุนอาจเรียกหลักประกันไม่ว่าจะเป็นบุคคล (สัญญาค้ำประกัน) หรือทรัพย์สิน (สัญญาจำนำ หรือสัญญาจำนอง) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด การที่ระเบียบใช้คำสั่ง “อาจ” ย่อมแสดงว่าเป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่จะใช้หรือไม่ใช้เลย หรือจะใช้บางส่วนก็ได้ แต่ก่อนที่จะตัดสินใจว่าอย่างไรควรเอาไม่เอา ควรรู้จักสัญญาการประกันเงินกู้ในกฎหมายซึ่งมีอยู่ 3 แบบ คือ จำนำ จำนอง และค้ำประกัน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยสรุปดังนี้

กฤษฎา การเร็ว (2552, หน้า 75 - 78) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกับระดับการศึกษาและความสัมพันธ์กับกองทุน ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้านการทำบัญชีมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านระเบียบข้อบังคับ ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านการพิจารณาให้เงินกู้และด้านนิติกรรมสัญญา ตามลำดับ โดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศและอายุแตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และมีความสัมพันธ์กับกองทุนแตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

นริศ ศรีเนตร และคณะ (2552, หน้า 89 - 93) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนทหารในค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาด้านการบริหารจัดการ การบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกองทุน วัฒนธรรม องค์กร กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริหารจัดการในกองทุนหมู่บ้านชุมชนทหารในค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชน

ทหารที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิผล ทำการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประกอบการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรวม 1,966 คน แบ่งเป็นระดับผู้บังคับหน่วย จำนวน 8 คน คณะกรรมการ 150 คน และสมาชิก 1,808 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการดำเนินงานของกองทัพบก ขาดความรู้ความชำนาญในการดำเนินงาน ควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ หรือศึกษาดูงานกองทุนภายนอก เพิ่มเติม ด้านการบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกองทุน คณะกรรมการขาดมาตรการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม สมาชิกมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แต่การที่ทุนหมู่บ้าน ชุมชนทหารสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนในระดับหนึ่งได้ เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรทหาร คือ ความเสียสละและควมมีวินัยของสมาชิกทุกระดับชั้น ตั้งแต่ผู้บังคับหน่วยของกองทุนจนถึงสมาชิกระดับล่างทุกคน วัฒนธรรมองค์กรทหารจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนทหารเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกองทุนทุกคน

บัญชา การวะ (2552, หน้า 79 - 81) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เปรียบเทียบกองทุนที่ประสบผลสำเร็จในระดับต่าง ๆ กัน ของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ สมาชิกกองทุนและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 966 คน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม ด้านการแก้ไขความขัดแย้ง อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามประสบการณ์ในทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารจัดการ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ในเรื่องของการได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจและความซื่อสัตย์ มีการยอมรับข้อคิดเห็นและความต้องการของสมาชิกทุกคน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าจะบริหารจัดการได้ดีกว่าประสบการณ์การทำงานน้อย และผลการศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามวุฒิ

การศึกษา พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า จะมีศักยภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้านได้ดีกว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ธนบดี พรหมจันทร์ (2553, หน้า 110 - 113) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลปากบาง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลปากบาง ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน และแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลปากบาง จำนวน 6 กองทุน ๆ ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน เป็นชาย 5 คน และเป็นหญิง 13 คน โดยแบ่งเป็นประธานกรรมการกองทุน 6 คน เลขานุการกองทุน 6 คน และเหรัญญิกกองทุน 6 คน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านทุกกองทุนระเบียบข้อบังคับของกองทุนเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการ ที่ทำการกองทุนมี 2 แบบ คือ ใช้บ้านของคณะกรรมการและศาลาหมู่บ้าน การแต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือการบริหารจัดการ พบว่า มีเพียงกองทุนเดียว ในการส่วนของการวางแผนและการบริหารจัดการตามแผนที่กำหนดไว้ พบว่า มี 5 กองทุน มีการประชุมสามัญประจำปี ๆ ละ 1 ครั้ง ประมาณสิ้นเดือนธันวาคม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน ส่วนใหญ่เกิดจากคณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำบัญชี ขาดการควบคุมการใช้จ่ายเงิน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายกองทุน ส่วนสมาชิกกองทุนก็ขาดทั้งทักษะความรู้ด้านการประกอบอาชีพที่หลากหลาย และขาดความรู้เรื่องระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ทำให้มีปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการประกอบอาชีพ ที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก การทำงานต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกองทุนหมู่บ้านต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน

เยาวลักษณ์ แถมศิริ (2553, หน้า 78 - 79) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดด้วยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุม 2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหาร

จัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการอำนวยการ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีรายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอายุ และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวมและด้านการวางแผนด้านการอำนวยการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดองค์การและด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

วีระพงษ์ เองจ้วน (2553, หน้า 65 – 67) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสมิหลัง ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสมิหลัง ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีการวางแผน บริหารจัดการกองทุนเพื่อให้กองทุนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีการจัดองค์การ ให้กรรมการเข้าใจ ภารกิจและวัตถุประสงค์ มีการบริหารงานบุคคล การมอบหมายงานให้เหมาะสม การอำนวยการในการกู้ยืมเงินจนถึงการอนุมัติ การประสานงานเป็นการเชื่อมโยงของงานแต่ละฝ่ายเข้าด้วยกันเพื่อลดขั้นตอนการทำงานไม่ให้ยุ่งยาก การรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นการรายงานของกรปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ การงบประมาณ มีการป้องกันความสูญเสียในการปล่อยเงินกู้ จุดเด่นของการบริการจัดการกองทุนหมู่บ้าน คือ คณะกรรมการกองทุนมีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ โปร่งใสในการทำงาน สมาชิกกองทุนมีความเชื่อมั่น ปัญหาและอุปสรรค ด้านการดำเนินงาน มีสมาชิกไม่ค่อยเข้าร่วมประชุม ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาด้านงบประมาณ มีงบประมาณ ไม่เพียงพอ ต่อจำนวนประชากรที่ขอกู้ ต้องหาจากแหล่งสถาบันการเงินอื่น ปัญหาด้านบุคคล คณะกรรมการกองทุนมีความตั้งใจในการทำงานเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ จึงเป็นกองทุนที่มีความเข้มแข็ง ข้อเสนอแนะ คนในชุมชน ต้องมีความตระหนักและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

เรืองศิลป์ ภูแก้ว (2554, หน้า 125 – 129) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสีทองกลาง ตำบลโคกสีทองกลาง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสีทองกลาง ตำบลโคกสีทองกลาง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสีทองกลาง ตำบลโคกสีทองกลาง

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 186 คน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์กร ด้านการสั่งการ และด้านการประสานงาน ตามลำดับ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้านโคกสีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ควรมีการกำหนดแผนการส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้ชัดเจน ควรมีการจัดบอร์ดแนะนำคณะกรรมการกองทุนและหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรมีการยืดอายุในการชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสม ควรมีการฝึกอบรมสมาชิกในการประกอบอาชีพเสริม และควรมีการกำหนดแนวทางการลงโทษผู้ที่ค้างชำระเงินกู้อย่างจริงจัง

วิชชุตา รัตนประยูร (2555, หน้า 55 – 57) ได้ศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีการปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการจัดการ และน้อยที่สุด คือ ด้านการควบคุม ผลสรุปแต่ละด้าน ปัญหาและอุปสรรคของการศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ การกำหนดเป้าหมาย และนโยบายการดำเนินงานกองทุน ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน อันเนื่องมาจากคณะกรรมการและสมาชิกไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจในหลักการบริหารจัดการกองทุนที่ถูกต้อง และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมควรมีอาคารสำหรับดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยเฉพาะคณะกรรมการมีความเข้มงวดเรื่องการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก สมาชิกไม่ควรให้ผู้อื่นยืมสิทธิ์ในการกู้ยืม ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่กรรมการกองทุน การส่งเสริมให้กองทุนหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ อย่างจริงจัง และควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานกองทุน

สิริภพ สุคันธา (2555, หน้า 63 – 67) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนสมาชิก มีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 57.8 โดยถือว่าการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนไม่มีประสิทธิภาพมีครัวเรือนจำนวน 69 ครัวเรือนที่มีระดับ การชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ และมีครัวเรือนที่ไม่มี

ประสิทธิภาพในการชำระเงิน 198 ครั้วเรือน และครั้วเรือนที่ไม่มีประสิทธิภาพในการชำระเงินมาก 133 ครั้วเรือน ซึ่งสัดส่วนของครั้วเรือน ที่มีประสิทธิภาพในการชำระคืนเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองคิดเป็นร้อยละ 17.25 ของครั้วเรือนทั้งหมด และปัญหาของการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เกิดจากครั้วเรือน คือ ครั้วเรือนนำเงินไปใช้จ่ายไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ที่ขอกู้เงิน เช่น ครั้วเรือนบางรายขอกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อนำไปใช้ลงทุนหรือหมุนเวียนในกิจการทำให้ไม่เกิดการสร้างรายได้เพื่อนำมาชำระคืนหนี้สินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของตนเอง และปัญหาที่เกิดจากคณะกรรมการกองทุนฯ คือ มีการติดตามวัตถุประสงค์การขอกู้ยืมเงินที่น้อยเกินไปทำให้คณะกรรมการกองทุนฯ ไม่ทราบถึงการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

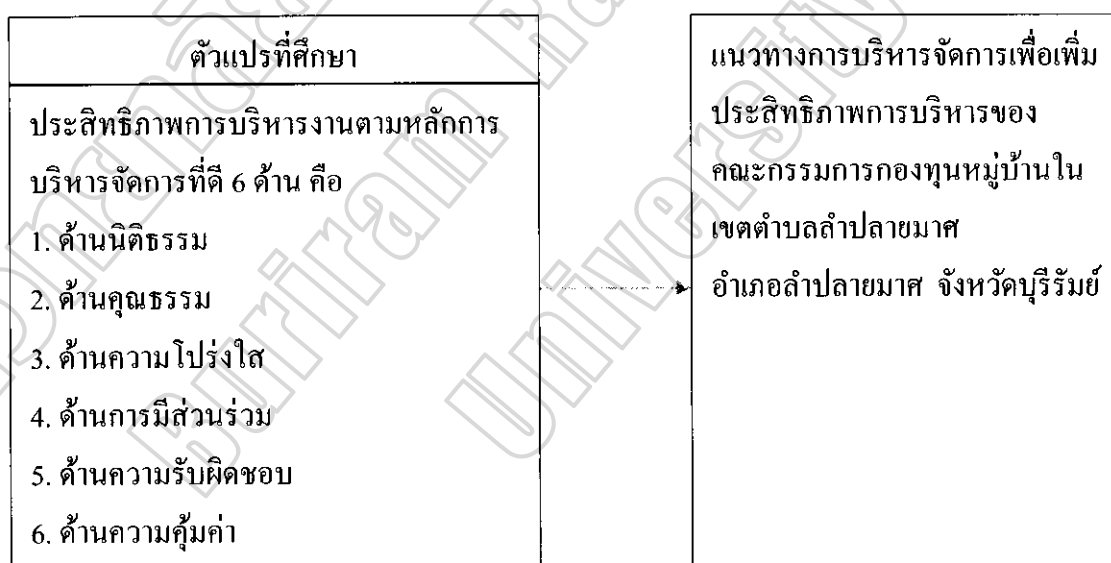
อิสราภาพ คำฟู (2555, หน้า 109 – 112) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพี อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพี อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 445 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 79 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 366 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพี อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านการประเมินผลเป็นปัญหาระดับปานกลาง ส่วนด้านกระบวนการเป็นปัญหาน้อย แนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ ควรมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ให้กรรมการกองทุนเสนอสมาชิกชื่อคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในกลุ่มกองทุน และควรเปลี่ยนแปลงกำหนดส่งคืนเงินกู้ยืมจากเดือนพฤศจิกายนเป็นเดือนธันวาคม

อมรรัตน์ เลาถ้ำ (2556, หน้า 90 – 94) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ในบทบาทและหน้าที่ และด้านการรับรู้ข่าวสาร ตามลำดับ ลักษณะการบริหารงานในกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านโครงสร้างกองทุน และด้านผลการดำเนินงาน ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ ตำแหน่งในกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน วาระในการดำรงตำแหน่ง ด้านการรับรู้ข่าวสารและด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การประกอบอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยด้านความรู้ในบทบาทและหน้าที่ และด้านภาวะผู้นำของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 96.4 ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

กองทุนหมู่บ้าน พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมหรือโครงการ การจัดการความรู้ควรมีการสร้างจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือจากหน่วยงานภาครัฐ ไปยังสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านให้ทั่วถึงอย่างรวดเร็วและควรสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันบูรณาการความรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้เกิดการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน ไปสู่ความยั่งยืน

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจของคณะกรรมการกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใส ความรู้ความเข้าใจร่วมกันของสมาชิกในกองทุนหมู่บ้าน วัตถุประสงค์และระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกในกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดและเป็นข้อตกลงยินยอมที่จะกระทำร่วมกัน สมาชิกต้องมีจุดยืนร่วมกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับประโยชน์ร่วมกัน

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2.1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาร่วมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,275 คน จากกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 199 กองทุน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 340 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling)

3.1.2.1 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากจำนวนประชากรด้วยวิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ด้วยความเชื่อมั่น 95% ที่มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 345 คน ซึ่งใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N คือ ขนาดของประชากร

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e คือ ความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง ภายใต้ความเชื่อมั่น 95
แทนค่าลงในสูตรที่คำนวณ

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{N}{1 - Ne^2} \\
 &= \frac{2,275}{1 + (2,275 \times 0.05 \times 0.05)} \\
 &= \frac{2,275}{1 + 5.68} \\
 &= \frac{2,275}{6.68} \\
 &= 340.56 = 340 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

จากการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 340 คน

3.1.2.2 ค้นหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลตามสัดส่วนได้จำนวนตัวอย่าง
ในแต่ละตำบลดังแสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1

จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เป็นสมาชิกและจำนวน
ตัวอย่างจำแนกตามตำบล

ตำบล	จำนวนสมาชิก	กลุ่มตัวอย่าง
ลำปลายมาศ	90	13
หนองคู	126	19
แสงพัน	153	23
ทะเมนชัย	204	30
ตลาดโพธิ์	112	17
หนองกะทิง	114	17
โคกกลาง	174	26
โลกสะอาด	162	24
เมืองแฝก	184	28
บ้านยาง	101	15

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ตำบล	จำนวนสมาชิก	กลุ่มตัวอย่าง
ไผทรินทร์	220	33
โคกล่าม	126	19
หินโคน	193	29
หนองบัวโคก	147	22
บุโพธิ์	82	12
หนองโคน	87	13
รวม	2,275	340

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับการบริหาร

จัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

3.2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

3.2.2.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของการวิจัย

3.2.2.2 ศึกษาเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ทฤษฎี แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน

3.2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2.4 นำแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.2.5 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการ เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity)

3.2.2.6 ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2.2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน มาหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการทดสอบ t - test ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ มีค่าอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 7.56 – 52.01

3.2.2.8 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.96

3.2.2.9 นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงประธานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจำนวน 340 ชุด
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดแล้ว คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์

2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
 3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
 4. ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 100)

4.51- 5.00 หมายถึง	การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด
3.51- 4.50 หมายถึง	การบริหารงานมีประสิทธิภาพมาก
2.51- 3.50 หมายถึง	การบริหารงานมีประสิทธิภาพปานกลาง
1.51- 2.50 หมายถึง	การบริหารงานมีประสิทธิภาพน้อย
1.00 -1.50 หมายถึง	การบริหารงานมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้อัตราส่วนวิกฤติ t เป็นรายข้อตามวิธีของ t - test มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555, หน้า 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนในกลุ่มสูงและต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555, หน้า 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555, หน้า 310)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังปรากฏในตาราง 4.1 – 4.5
ต่อไปนี้เป็น

ตาราง 4.1

จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	209	51.00
2. หญิง	201	49.00
รวม	410	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 และเพศหญิง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00

ตาราง 4.2

จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 20 – 30 ปี	64	15.60
2. 31 – 40 ปี	91	22.20
3. 41 – 50 ปี	165	40.20
4. 51 ปีขึ้นไป	90	22.00
รวม	410	100.00

จากตาราง 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 รองลงมา อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุ 20 – 30 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60

ตาราง 4.3

จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพและ รายได้ต่อเดือน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับการศึกษา	5	1.20
2. ประถมศึกษา	52	12.70
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	68	16.60
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	118	28.80
5. อนุปริญญา/ปวส.	26	6.30
6.ปริญญาตรี	117	28.50
7. สูงกว่าปริญญาตรี	24	5.90
รวม	410	100.00

จากตาราง 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 รองลงมา ปริญญาตรี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

ตาราง 4.4

จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. รับจ้าง	42	10.20
2. เกษตรกรรม	218	53.20
3. ค้าขาย	34	8.30
4. ข้าราชการ	82	20.00
5. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	3.20
6. ธุรกิจส่วนตัว	21	5.10
7. อื่น ๆ ไปรกระบุ	-	-
รวม	410	100.00

จากตาราง 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 รองลงมา อาชีพข้าราชการ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.20

ตาราง 4.5

จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	59	14.40
2. 5,001 – 10,000 บาท	164	40.00
3. 10,001 – 15,000 บาท	42	10.20
4. 15,001 – 20,000 บาท	92	22.40
5. มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป	53	12.90
รวม	410	100.00

จากตาราง 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.20

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังปรากฏในตาราง 4.6 - 4.12 ต่อไปนี้

ตาราง 4.6

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน

การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านนิติธรรม	4.17	0.47	มาก	1
2. ด้านคุณธรรม	4.08	0.61	มาก	2
3. ด้านความโปร่งใส	3.87	0.84	มาก	6
4. ด้านการมีส่วนร่วม	3.93	0.70	มาก	4
5. ด้านความรับผิดชอบ	3.92	0.83	มาก	5
6. ด้านความคุ้มค่า	4.07	0.83	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.01	0.64	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.08$) ด้านความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.07$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

ตาราง 4.7

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านนิติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. มีกฎระเบียบข้อบังคับเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน	4.22	0.70	มาก	2
2. มีการให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องระเบียบข้อบังคับสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.99	0.54	มาก	4
3. มีการใช้ระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค	4.32	0.72	มาก	1
4. มีการยินยอมพร้อมใจกันและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอ ภาคและเป็นธรรม	4.15	0.66	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.17	0.47	มาก	

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 มีการใช้
ระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ข้อ 1 มีกฎระเบียบ
ข้อบังคับเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 มีการ
ให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องระเบียบข้อบังคับสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.99$)

ตาราง 4.8

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
5. คณะกรรมการมีความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา	4.22	0.73	มาก	1
6. คณะกรรมการมุ่งเน้นการบริหารงานโดยยึดหลักที่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนทุกอย่าง	4.19	0.65	มาก	2
7. กองทุนให้ความสำคัญกับการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนเสมอ	4.15	0.80	มาก	3
8. กองทุนมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้สมาชิกรับทราบเสมอ	3.75	0.84	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.08	0.61	มาก	

จากตาราง 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 คณะกรรมการมีความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา คือ ข้อ 6 คณะกรรมการมุ่งเน้นการบริหารงานโดยยึดหลักที่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนทุกอย่าง ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 กองทุนมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้สมาชิกรับทราบเสมอ ($\bar{X} = 3.75$)

ตาราง 4.9

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ

ด้านความโปร่งใส	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
9. กองทุนเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนสามารถตรวจสอบการ ดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนได้อย่างต่อเนื่อง	3.86	1.01	มาก	3
10. กองทุนให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสอบบัญชี จากหน่วยงานภายนอก	3.66	0.95	มาก	4
11. กองทุนมุ่งเน้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่าง ตรงไปตรงมา	3.88	0.98	มาก	2
12. กองทุนยึดมั่นการบริหารงานด้วยความโปร่งใสซื่อสัตย์	4.08	1.01	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.87	0.84	มาก	

จากตาราง 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 12 กองทุน
ยึดมั่นการบริหารงานด้วยความโปร่งใสซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ข้อ 11 กองทุนมุ่งเน้น
ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 10
กองทุนให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีจากหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 3.66$)

ตาราง 4.10

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
13. การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและยั่งยืน	4.01	0.75	มาก	1
14. สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้อมูลของกองทุนให้แก่สมาชิกกองทุนอย่างเป็นระบบและรูปธรรม	3.96	0.79	มาก	2
15. เปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานของกองทุนอย่างต่อเนื่อง	3.93	0.87	มาก	3
16. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน	3.81	0.88	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.93	0.70	มาก	

จากตาราง 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13 การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและยั่งยืน ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ข้อ 14 สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้อมูลของกองทุนให้แก่สมาชิกกองทุนอย่างเป็นระบบและรูปธรรม ($\bar{X} = 3.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 16 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน ($\bar{X} = 3.81$)

ตาราง 4.11

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ

ด้านความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
17. กองทุนมุ่งเน้นให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสมาชิกกองทุนอย่างต่อเนื่อง	4.17	0.76	มาก	1
18. กองทุนเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาของสมาชิกอย่างเต็มความสามารถ	3.98	0.94	มาก	2
19. กองทุนมีการติดตามและประเมินการทำงานของคณะกรรมการกองทุนอย่างสม่ำเสมอ	3.88	0.97	มาก	3
20. กองทุนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิกกองทุน	3.66	1.17	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.92	0.83	มาก	

จากตาราง 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17 กองทุนมุ่งเน้นให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสมาชิกกองทุนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ข้อ 18 กองทุนเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาของสมาชิกอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 20 กองทุนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิกกองทุน ($\bar{X} = 3.66$)

ตาราง 4.12

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ

ด้านความคุ้มค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
21. มุ่งเน้นการดำเนินงานตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	4.11	0.86	มาก	3
22. กองทุนมีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นอย่างดี	4.20	0.93	มาก	1
23. กองทุนมีการจัดสรรเงินกองทุนอย่างคุ้มค่าและกระจายให้ อย่างทั่วถึง	4.12	0.91	มาก	2
24. มีการประยุกต์ใช้การบูรณาการระบบการบริหารสมัยใหม่ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.84	0.98	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.07	0.83	มาก	

จากตาราง 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 22 กองทุน
มีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ
ข้อ 23 กองทุนมีการจัดสรรเงินกองทุนอย่างคุ้มค่าและกระจายให้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.12$)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 24 มีการประยุกต์ใช้การบูรณาการระบบการบริหารสมัยใหม่
เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.84$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังนี้

ตาราง 4.13

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานอย่างเข้าใจ และรักษาระเบียบกติกา พร้อมทั้งคณะกรรมการด้วย	22	24.72
2. ควรให้ประธานกองทุนตั้งข้อบังคับและกฎเกณฑ์ให้เด่นชัด	19	21.35
3. กองทุนหมู่บ้านต้องเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนในระดับอำเภอเป็นประจำทุกปี	14	15.73
4. ควรให้ประธานกองทุนชี้แจงข้อระเบียบและความชัดเจนในการใช้เงิน ให้เป็นรูปธรรมให้แก่สมาชิกกองทุนรับทราบ	10	11.24
5. ควรมีการจัดสรรผลตอบแทนให้มีประสิทธิภาพ กระจายเข้ากองทุนให้สมาชิกอย่างเท่าเทียม	9	10.11
6. ควรสรรหาบุคคลภายนอกเข้ามาตรวจสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ	7	7.87
7. คณะกรรมการต้องติดตามการชำระหนี้ของสมาชิกให้มากขึ้น	5	5.61
8. การจัดสรรผลตอบแทนต้องคำนึงถึงกำไรขาดทุนของกองทุน	3	3.37
รวม	89	100.00

จากตาราง 4.13 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานอย่างเข้าใจ และรักษาระเบียบกติกาพร้อมทั้งคณะกรรมการด้วย (ร้อยละ 24.72) รองลงมาคือ ควรให้ประธานกองทุนตั้งข้อบังคับและกฎเกณฑ์ให้เด่นชัด (ร้อยละ 21.35) และกองทุนหมู่บ้าน

ต้องเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนในระดับอำเภอเป็นประจำทุกปี (ร้อยละ 15.73) ตามลำดับ

ผลการสัมภาษณ์

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งมีอยู่ว่าแนวทางในการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านนิติธรรม (Rule of law) พบว่า ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะระเบียบในการกู้ยืมเงิน และการคืนเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยการจัดทำเป็นแผ่นพับ หรือติดป้ายนิเทศ ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านให้ทันสมัยและควรให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยการทำประชามติ

2. ด้านคุณธรรม (Moral) พบว่า กองทุนควรมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรค รวมถึงผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ในที่ประชุมสมาชิก และเปิดเผยไว้ที่บอร์ดของที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน และควรมีมาตรการยกย่องกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร และโปร่งใส รวมถึงลงโทษกรรมการที่มีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่

3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) พบว่า ควรมีการแต่งตั้งตัวแทนของสมาชิก 5 - 10 คน ให้มีบทบาทในการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนควรมีการเปิดเผยข้อมูลของกองทุนหมู่บ้าน เช่น รายชื่อผู้กู้ยืม วัตถุประสงค์ และยอดเงินที่กู้ยืม เมื่อสมาชิกร้องขอข้อมูลและควรให้มีการตรวจสอบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านจากหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล

4. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมการประกอบอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรมีมาตรการในการกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ยืมของสมาชิก หากพบสมาชิกที่ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ควรมีมาตรการลงโทษ เช่น การเรียกคืนเงินกู้ยืม เป็นต้น และควรมีการจัดสรรเงินรายได้จากดอกเบี้ย เพื่อช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินแก่สมาชิก เช่น กรณีเกิดอุทกภัย ไฟไหม้บ้าน เป็นต้น

5. ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) พบว่า ควรมีการเปิดเวทีประชาคมของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนอยู่เป็นประจำ เช่น ทุกเดือน หรือทุก 3 เดือน

การพิจารณาเงินกู้ ควรให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการพิจารณาเงินกู้ในรูปแบบของเวทีประชาคมและควรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกับสมาชิก เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน กีฬา การละเล่น เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน

6. ด้านความคุ้มค่า (Definition) พบว่า ควรมีการยี่ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ที่เหมาะสม เช่น กรณีเกิดอุทกภัย หรือภัยแล้ง ควรมีระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ให้แก่สมาชิก ควรมีการจัดสรรเงินกองทุนให้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง และมีมาตรการลงโทษผู้ที่ค้างชำระคืนเงินกู้อย่างจริงจัง โดยเปิดเผยข้อมูลผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ในที่ประชุมให้สมาชิกได้รับทราบและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

- 5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย
- 5.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 5.3 สรุปผลการวิจัย
- 5.4 อภิปรายผล
- 5.4 ข้อเสนอแนะ
 - 5.5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 5.1.1 เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
- 5.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการบริหารเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,275 คน จากกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 199 กองทุน

5.2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการ จำนวน 70 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 340 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling)

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการทดสอบ t - test ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ มีค่าอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 7.56 - 52.01 แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.96

5.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.2.3.2 ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอ ลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5.2.3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ตอบแบบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41 - 50 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อาชีพเกษตรกรกรรม และมีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท
2. การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 มีการใช้ระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ข้อ 1 มีกฎระเบียบข้อบังคับเป็นที่ยอมรับของ

สมาชิกทุกคน ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 มีการให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องระเบียบข้อบังคับสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.99$)

2.2 ด้านคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 คณะกรรมการมีความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา คือ ข้อ 6 คณะกรรมการมุ่งเน้นการบริหารงานโดยยึดหลักที่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนทุกอย่าง ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 กองทุนมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้สมาชิกรับทราบเสมอ ($\bar{X} = 3.75$)

2.3 ด้านความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 12 กองทุนยึดมั่นการบริหารงานด้วยความโปร่งใสซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ข้อ 11 กองทุนมุ่งเน้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 10 กองทุนให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีจากหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 3.66$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13. การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและยั่งยืน ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ข้อ 14 สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้อมูลของกองทุนให้แก่สมาชิกกองทุนอย่างเป็นระบบและรูปธรรม ($\bar{X} = 3.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 16 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน ($\bar{X} = 3.81$)

2.5 ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17 กองทุนมุ่งเน้นให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสมาชิกกองทุนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ ข้อ 18 กองทุนเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาของสมาชิกอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 20 กองทุนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิกกองทุน ($\bar{X} = 3.66$)

2.6 ด้านความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 22 กองทุนมีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ข้อ 23 กองทุนมีการจัดสรรเงินกองทุนอย่างคุ้มค่าและกระจายให้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 24 มี

การประยุกต์ใช้การบูรณาการระบบการบริหารสมัยใหม่ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.84$)

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานอย่างเข้าใจ และรักษาระเบียบกติกาพร้อมทั้งคณะกรรมการด้วย รองลงมาคือ ควรให้ประธานกองทุนตั้งข้อบังคับและกฎเกณฑ์ให้เด่นชัด และกองทุนหมู่บ้านต้องเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนในระดับอำเภอเป็นประจำทุกปี ตามลำดับ

ผลการสัมภาษณ์

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งมีอยู่ว่าแนวทางในการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเขตตำบลลำปลายมาศ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านนิติธรรม (Rule of law) พบว่า ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะระเบียบในการกู้ยืมเงิน และการคืนเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยการจัดทำเป็นแผ่นพับ หรือติดป้ายนิเทศ ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านให้ทันสมัยและควรให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยการทำประชามติ
2. ด้านคุณธรรม (Moral) พบว่า กองทุนควรมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรค รวมถึงผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ในที่ประชุมสมาชิก และปิดประกาศไว้ที่บอร์ดของทำการกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน และควรมีมาตรการยกย่องกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร และโปร่งใส รวมถึงลงโทษกรรมการที่มีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่
3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) พบว่า ควรมีการแต่งตั้งตัวแทนของสมาชิก 5 - 10 คน ให้มีบทบาทในการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนควรมีการเปิดเผยข้อมูลของกองทุนหมู่บ้าน เช่น รายชื่อผู้กู้ยืม วัตถุประสงค์ และยอดเงินที่กู้ยืม เมื่อสมาชิกร้องขอข้อมูลและควรให้มีการตรวจสอบบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน จากหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล
4. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมการประกอบอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรมีมาตรการในการกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ยืมของ

สมาชิก หากพบสมาชิกที่ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ควรมีมาตรการลงโทษ เช่น การเรียกคืนเงินกู้ยืม เป็นต้นและควรมีการจัดสรรเงินรายได้จากดอกเบี้ย เพื่อช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินแก่สมาชิก เช่น กรณีเกิดอุทกภัย ไฟไหม้บ้าน เป็นต้น

5. ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) พบว่า ควรมีการเปิดเวทีประชาคมของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนอยู่เป็นประจำ เช่น ทุกเดือน หรือทุก 3 เดือน การพิจารณาเงินกู้ ควรให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการพิจารณาเงินกู้ในรูปแบบของเวทีประชาคมและควรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกับสมาชิก เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน กีฬา การละเล่น เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน

6. ด้านความคุ้มค่า (Definition) พบว่า ควรมีการยืดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสม เช่น กรณีเกิดอุทกภัย หรือภัยแล้ง ควรยืดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ให้แก่สมาชิก ควรมีการจัดสรรเงินกองทุนให้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง และมีมาตรการลงโทษผู้ที่ค้างชำระคืนเงินกู้อย่างจริงจัง โดยเปิดเผยข้อมูลผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ในที่ประชุมให้สมาชิกได้รับทราบและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพ

5.4 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี ปรัชญาของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านที่มีความต้องการให้ชุมชนเป็นคนกำหนดอนาคตของตนเอง คิด ตัดสินใจ ดำเนินการโดยคนในชุมชน บริหารงานภายใต้การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนในทุกขั้นตอน มีการตั้งกฎระเบียบ หรือข้อบังคับของกองทุน สมาชิกทุกคนต้องร่วมกันกำหนดระเบียบดังกล่าวขึ้น เพื่อเป็นข้อตกลงกลางในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิก ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจึงเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกส่วนใหญ่ให้เป็นผู้บริหารจัดการกองทุนภายใต้การกำกับของสมาชิกกองทุนทุกคน สมาชิกกองทุนจึงสามารถรับรู้การทำงาน รวมถึงตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนได้ตลอดเวลา ทำให้สามารถเสนอแนะ ให้ความเห็น เพื่อให้คณะกรรมการปรับปรุงวิธีการทำงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ อีกทั้งกองทุนหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้

สมาชิกกองทุนได้ถูกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชน และการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ ทำให้มีความรวดเร็วทันต่อการนำไปใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพและป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ แลมศิริ (2553, หน้า 78 – 79) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุม 2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา การเร็ว (2552, หน้า 75 - 78) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกับระดับการศึกษาและความสัมพันธ์กับกองทุน ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้านการทำบัญชีมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านระเบียบข้อบังคับ ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านการพิจารณาให้เงินกู้และด้านนิติกรรมสัญญา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการใช้ระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค มีกฎระเบียบข้อบังคับเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน และมีการให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องระเบียบข้อบังคับสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ เลาถ้ำ (2556, หน้า 90 – 94) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการบริหารกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ในบทบาทและหน้าที่ และด้านการรับรู้ข่าวสาร ตามลำดับ ลักษณะการบริหารงานในกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านโครงสร้าง

กองทุน และค้นผลการดำเนินงาน และวิชชุตา รัตนประยูร (2555, หน้า 55 – 57) ได้ศึกษา การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัด เชียงราย พบว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีการปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการจัดการ ด้านการนำ และน้อยที่สุด คือ ด้านการ ควบคุม ผลสรุปแต่ละด้าน ปัญหาและอุปสรรคของการศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับ ความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ การกำหนดเป้าหมาย และนโยบายการดำเนินงานกองทุน ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน

1.2 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการ เพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการมีความ ขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา คณะกรรมการมุ่งเน้นการบริหารงานโดยยึดหลักที่ เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนทุกอย่าง และกองทุนมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรคที่ เกิดขึ้นให้สมาชิกรับทราบเสมอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองศิลป์ ภูแก้ว (2554, หน้า 125 – 129) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสี ทองหลวง ตำบลโคกสีทองหลวง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นของ สมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสีทองหลวง ตำบลโคกสีทองหลวง อำเภอลำ ปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์กร ด้านการสั่ง การ และด้านการประสานงาน

1.3 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการ เพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกองทุนยึดมั่นการบริหารงาน ด้วยความโปร่งใสซื่อสัตย์ กองทุนมุ่งเน้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และ กองทุนให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อิศรภาพ คำฟู (2555, หน้า 109 – 112) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหาร จัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพิ อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพิ อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 445 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 79 คน

และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 366 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพี่ อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านการประเมินผลเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนด้านกระบวนการเป็นปัญหาน้อย แนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ ควรมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ให้กรรมการกองทุนเสนอสมาชิกซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในกลุ่มกองทุน และควรเปลี่ยนแปลงกำหนดส่งคืนเงินกู้ยืมจากเดือนพฤศจิกายนเป็นเดือนธันวาคม

1.4 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและยั่งยืน สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้อมูลของกองทุนให้แก่สมาชิกกองทุนอย่างเป็นระบบและรูปธรรม และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริภพ สุคันธา (2555, หน้า 63 - 67) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนสมาชิก มีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 57.8 โดยถือว่าการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือน ไม่มีประสิทธิภาพ มีครัวเรือนจำนวน 69 ครัวเรือนที่มีระดับ การชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ และมีครัวเรือนที่ไม่มีประสิทธิภาพในการชำระเงิน 198 ครัวเรือน และครัวเรือนที่ไม่มีประสิทธิภาพในการชำระเงินมาก 133 ครัวเรือน ซึ่งสัดส่วนของครัวเรือน ที่มีประสิทธิภาพในการชำระคืนเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองคิดเป็นร้อยละ 17.25 ของครัวเรือนทั้งหมด และปัญหาของการชำระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เกิดจากครัวเรือน คือ ครัวเรือนนำเงินไปใช้จ่ายไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน เช่น ครัวเรือนบางรายขอกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อนำไปใช้ลงทุนหรือหมุนเวียนในกิจการทำให้ไม่เกิดการสร้างรายได้เพื่อนำมาชำระคืนหนี้สินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของตนเอง และปัญหาที่เกิดจากคณะกรรมการกองทุนฯ คือ มีการติดตามวัตถุประสงค์การขอกู้ยืมเงินที่น้อยเกินไปทำให้คณะกรรมการกองทุนฯ ไม่ทราบถึงการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

1.5 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกองทุนมุ่งเน้นให้มีการ

รายงานผลการปฏิบัติงานต่อสมาชิกกองทุนอย่างต่อเนื่อง กองทุนเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาของสมาชิกอย่างเต็มความสามารถ และกองทุนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตให้กับสมาชิกกองทุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนบดี พรหมจันทร์ (2553, หน้า 110 - 113) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลปากบาง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มี 5 กองทุน มีการประชุมสามัญประจำปี ๆ ละ 1 ครั้ง ประมาณสิ้นเดือน ธันวาคม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน ส่วนใหญ่เกิดจากคณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำบัญชี ขาดการควบคุมการใช้เงิน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายกองทุน ส่วนสมาชิกกองทุนก็ขาดทั้งทักษะความรู้ ด้านการประกอบอาชีพที่หลากหลาย และขาดความรู้เรื่องระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ทำให้มีปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน ต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการประกอบอาชีพ ที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก การทำงานต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกองทุนหมู่บ้านต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน

1.6 การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกองทุนมีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี กองทุนมีการจัดสรรเงินกองทุนอย่างคุ้มค่าและกระจายให้อย่างทั่วถึง และมีการประยุกต์ใช้การบูรณาการระบบการบริหารสมัยใหม่ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขียวลักษณ์ แกมศิริ (2553, หน้า 78 – 79) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดด้วยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุม

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ควรให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานอย่างเข้าใจ และรักษาระเบียบกติกาพร้อมทั้งคณะกรรมการด้วย ควรให้ประธานกองทุนตั้งข้อบังคับและกฎเกณฑ์ให้เด่นชัด และกองทุน

หมู่บ้านต้องเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดอบรม คณะกรรมการกองทุนในระดับอำเภอเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ เอ่งฉ้วน (2553, หน้า 65 – 67) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสมิหลัง ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า ข้อเสนอแนะ คนในชุมชน ต้องมีความตระหนักและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองศิลป์ ภูแก้ว (2554, หน้า 125 – 129) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกสีทองกลาง ตำบลโคกสีทองกลาง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ควรมีการกำหนดแผนการส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้ชัดเจน ควรมีการจัดบอร์ดแนะนำคณะกรรมการกองทุนและหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรมีการยืดอายุในการชำระคืนเงินกู้ที่เหมาะสม ควรมีการฝึกอบรมสมาชิกใน และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุดา รัตนประยูร (2555, หน้า 55 – 57) ได้ศึกษาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเขียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า ควรมีอาคารสำหรับดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยเฉพาะ คณะกรรมการมีความเข้มงวดเรื่องการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก สมาชิกไม่ควรให้ผู้อื่นยืมสิทธิ์ในการกู้ยืม ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่กรรมการกองทุน การส่งเสริมให้กองทุนหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้อย่างจริงจัง และควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานกองทุน

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากความมุ่งหมายผลการวิจัย เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.5.1.1 ควรฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผล และการจัดทำบัญชี แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถกำหนดกิจกรรมในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

5.5.1.2 ควรมีการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

5.5.1.3 ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนควรมีการรับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ โดยการจัดการประชุมทุกเดือน

5.5.1.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรออกไปเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

5.5.2 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.5.2.1 ควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากนโยบายกองทุนหมู่บ้านทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านหลังจากได้รับเงินกองทุนหมู่บ้านไปแล้ว

5.5.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริง เพื่อให้ทราบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่หรือไม่

5.5.2.3 ควรศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตอำเภออื่น ๆ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat
University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษฎา การเร็ว. (2552). *ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. ค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์) เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ. (2553). *การบริหารจัดการภาครัฐและภาคเอกชนที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ . (2550). “ความเป็นมาและพัฒนาการของศาสตร์”. *รัฐศาสตร์สาร*. 28 (พิเศษ), หน้า 1 - 59.
- ธนบดี พรหมจันทร์. (2553). *การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลปากบาง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. ค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนพรรณ ธานี. (2545). “การพัฒนารูปแบบบ้าน วัดและ โรงเรียนในการสร้างความเข้มแข็งชุมชนของจังหวัดหนองบัวลำภู”, *วารสารคณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*. 19(3), หน้า 12 - 23.
- ธวัชชัย ใจสุข. (2549). *การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดี (Good Governace) ของกองทุนหมู่บ้าน กรณีกองทุนหมู่บ้านหนองนาใต้ หมู่ 1 ต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี*. กรุงเทพฯ : บี ที เอส เพรส.
- ธีระ รุญเจริญ. (2556). “วิกฤติและทางออกในการบริหารและจัดการศึกษา”. *วารสารวิชาการ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*. 1(1), หน้า 5 – 9.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ : 598 Print.
- นริศ ศรีเนตร, ประชุม กรุดสารท และเสมอ แจ่มใส. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนทหารในค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ*. ค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บรรยงค์ โดจินดา. (2554). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- บัญญัติ คารวะ. (2552). *การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. นูริรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรีมณี. (2545). *หลักการจัดองค์กรและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พสุ เดชะรินทร์. (2552). *การทำความเข้าใจกับคน GenY*. กรุงเทพฯธุรกิจ. วันที่ 28 กรกฎาคม 2552.
- ภาพร ชันชหัตต์. (2549). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- เยาวลักษณ์ แจ่มศิริ. (2553). *การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. ค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เรืองศิลป์ ภูแก้ว. (2554). *ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโคกสีทองหลวง ตำบลโคกสีทองหลวง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม*. สารนิพนธ์ ปร.ม. (สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น) ชัยภูมิ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วิชชุดา รัตนประยูร. (2555). *การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย*. ค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (สาขาวิชาการจัดการทั่วไป) เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). *การบริหารจัดการตามแนวทงคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : โพรเพซ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). *ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ซี เอ็ดดูเคชันเตอร์.
- วิระพงษ์ เองฉ้วน. (2553). *การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสมิหลิ่ง ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่*. ค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2550). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2548). *กลยุทธ์การตลาด การบริหารการตลาด และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). *การบริหารตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ศิริอร ชันชหัตต์. (2549). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.
- สมคิด บางโม. (2553). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.

- สมใจ ลักษณะ. (2543). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมเดช มุงเมือง. (2549). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2550). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2553). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). *การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จีพีไอ เบอร์พรีนทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2547). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *แนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *รายงานการติดตามและประเมินผลโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานบริหารกองทุนพัฒนาชุมชน. (2544). *เอกสารชุดองค์ความรู้ว่าด้วย กองทุนหมู่บ้าน*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *เอกสารประกอบการอบรม โครงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิริภพ สุคันธา. (2555). *ประสิทธิภาพการหาระเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชาติ ประชากุล. (2546). *สู่ทางการบริหารงานสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : ธรรมดา.

- สุพิน เกชาคุปต์. (2544). *พฤติกรรมองค์กร : ความรู้เบื้องต้นในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*.
กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวรรณ พินตานนท์. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วน ตำบล*.
กรุงเทพฯ : อสารศึกษาคินแดน.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2546). *การบริหารการพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรรัตน์ เลาด้า. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดสุรินทร์*.
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารองค์กรท้องถิ่น) สุรินทร์ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อิสรภาพ คำฟู. (2555). *ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านพี่ อำเภอ
บ้านหลวง จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคม
เมืองและชนบท) อุดรดิตต์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- อุทัย เลหาวิเชียร. (2543). *รัฐประศาสนศาสตร์ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ
: สำนักพิมพ์สมาธรรม.
- Fayol, H. (1949). *General and Industrial Management*. London : Sir Isaac Pitman & Sons.
- Luther, G. & Lyanall, U. (1973). *Paper on Sciences of Administration*. New York: Institution of
Public Administration.
- Mayo, E. (1933). *The human problems of an industrial civilization*. Massachusetts : Harvard
University Press.
- Mintzberg, H. (1979). *The Structuring of Organizations*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mintzberg, H. (1983). *Structure in Fives: Designing Effective Organizations*. New Jersey:
Prentice-Hall
- Montana, J. P. & Bruce H. C. (2000). *Management*. 3 rd ed. USA : Barron's Educational Series
Publications.
- Schermerhorn, J. R. (2002). *Management*. (7 thed.). New York : John Wiley & Sons, Inc.
- Yamane, T. (1973). *Statistics : an Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper & Row.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat
University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวนิธิกานต์ นະคะรัมย์

ด้วย นายสาทิศ ปิงรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ ทันการ

ด้วย นายสาทิศ ปิงรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๓๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิราพร ศิรินนท์

ด้วย นายสาทิศ ปิงรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๔.๑๑/ว๑๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านบัว อ.เมือง บุรีรัมย์

ด้วย นายสาทิศ ปิงรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสาทิศ ปิงรัมย์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติโครงการแจกแบบสอบถาม

เรียน กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านบัว อ.เมือง บุรีรัมย์

ด้วย นายสาทิศ ปิงรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๓-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๓๖๕๖

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน

อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด
2. การตอบแบบสอบถามของท่านที่ตรงกับความเป็นจริง จะช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
3. ขอท่านได้โปรดตอบทุกตอนและทุกข้อ เพราะถ้าตอบไม่สมบูรณ์ แบบสอบถามทั้งฉบับจะใช้ไม่ได้ และผลสรุปการวิจัยจะไม่น่าเชื่อถือ
4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในขอบเขตทางวิชาการเพื่อการวิจัยเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
 - 1.1 () ชาย
 - 1.2 () หญิง

2. อายุ

- 2.1 () 20 - 30 ปี
 2.2 () 31 - 40 ปี
 2.3 () 41 - 50 ปี
 2.4 () 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- 3.1 () ไม่ได้รับการศึกษา
 3.2 () ประถมศึกษา
 3.3 () มัธยมศึกษาตอนต้น
 3.4 () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 3.5 () อนุปริญญา / ปวส.
 3.6 () ปริญญาตรี
 3.7 () สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- 4.1 () รับจ้าง
 4.2 () เกษตรกรรม
 4.3 () ค้าขาย
 4.4 () ข้าราชการ
 4.5 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 4.6 () ธุรกิจส่วนตัว
 4.7 () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือน

- 5.1 () ต่ำกว่า 5,000 บาท
 5.2 () 5,001 - 10,000 บาท
 5.3 () 10,001 - 15,000 บาท
 5.4 () 15,001 - 20,000 บาท
 5.5 () มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการ
เพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านของท่าน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ
น้อยที่สุด เพียงข้อละ 1 ระดับ

เกณฑ์การตัดสินใจ

- 5 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
ด้านนิติธรรม					
1. มีกฎระเบียบข้อบังคับเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน					
2. มีการให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องระเบียบข้อบังคับสิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบ					
3. มีการใช้ระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค					
4. มีการยินยอมพร้อมใจกันและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและ เป็นธรรม					
ด้านคุณธรรม					
5. คณะกรรมการมีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา					
6. คณะกรรมการมุ่งเน้นการบริหารงานโดยยึดหลักที่เป็นไปตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนทุกอย่าง					
7. กองทุนให้ความสำคัญกับการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้สอดคล้องและ เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนเสมอ					

การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
8. กองทุนมีการชี้แจงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้สมาชิกรับทราบ เสมอ					
ด้านความโปร่งใส					
9. กองทุนเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนสามารถตรวจสอบการ ดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนได้อย่างต่อเนื่อง					
10. กองทุนให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีจาก หน่วยงานภายนอก					
11. กองทุนมุ่งเน้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา					
12. กองทุนยึดมั่นการบริหารงานด้วยความโปร่งใสซื่อสัตย์					
ด้านการมีส่วนร่วม					
13. การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้การ บริหารงานประสบความสำเร็จและยั่งยืน					
14. สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้อมูลของกองทุนให้แก่ สมาชิกกองทุนอย่างเป็นระบบและรูปธรรม					
15. เปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานของ กองทุนอย่างต่อเนื่อง					
16. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน					
ด้านความรับผิดชอบ					
17. กองทุนมุ่งเน้นให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสมาชิกกองทุน อย่างต่อเนื่อง					
18. กองทุนเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาของสมาชิกอย่างเต็ม ความสามารถ					
19. กองทุนมีการติดตามและประเมินการทำงานของคณะกรรมการ กองทุนอย่างสม่ำเสมอ					
20. กองทุนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่าย ผลผลิตให้กับสมาชิกกองทุน					

การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
ด้านความคุ้มค่า					
21. มุ่งเน้นการดำเนินงานตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด					
22. กองทุนมีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี					
23. กองทุนมีการจัดสรรเงินกองทุนอย่างคุ้มค่าและกระจายให้อย่างทั่วถึง					
24. มีการประยุกต์ใช้การบูรณาการระบบการบริหารสมัยใหม่ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานของ
กองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

.....

1. ด้านนิติธรรม

.....

2. ด้านคุณธรรม

.....

3. ด้านความโปร่งใส

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. ด้านความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

6. ด้านความคุ้มค่า

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม
นายสาทิศ ปิงรัมย์
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ค

คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

แบบสอบถาม	ค่า t
ข้อ 1	13.02
ข้อ 2	8.61
ข้อ 3	19.65
ข้อ 4	7.56
ข้อ 5	21.37
ข้อ 6	15.28
ข้อ 7	44.23
ข้อ 8	23.39
ข้อ 9	22.15
ข้อ 10	20.99
ข้อ 11	23.13
ข้อ 12	26.56
ข้อ 13	27.69
ข้อ 14	18.56
ข้อ 15	20.94
ข้อ 16	31.71
ข้อ 17	32.36
ข้อ 18	23.19
ข้อ 19	52.01
ข้อ 20	36.31
ข้อ 21	16.40
ข้อ 22	23.76
ข้อ 23	20.87
ข้อ 24	20.87

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0 N of Items = 24

Alpha = .9624

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat
University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสาทิศ ปิงรัมย์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 10 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2510
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 145 หมู่ 1 ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้จัดการ ธนาคารออมสิน สาขาลำปลายมาศ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2523 ประถมศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบัวหลวงวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2528 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2530 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอท.) วิชาบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ พ.ศ. 2534 ปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2551 ปริญญาตรี บธ.บ. คณะการบริหารธุรกิจ (สาขาวิชาการบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2561 ปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์